

SCHAAKVERENIGING

Erasmus
Erasmus

Opgericht 5 september 2005

Een snelle terugblik in een notendop over de belevenissen van sv Erasmus opgetekend in clubbladen omvattend ruim 1200 bladzijden tussen september 2005 en september 2012.

Na 25 jaar Sisyfusarbeid komt er een einde aan het samenstellen van clubbladen door uw redacteur. Die taak is nu weggelegd voor de medewerkers aan de volledig gemoderniseerde website van Erasmus.

Lof der zotheid 6
“tolerant en verdraagzaam”
Augustus 2012
7^e jaargang

INHOUD

De eerste stap van Erasmus
De Venus van Willesdorf
Een eerste groot verlies
Erasmus in bedrijfsvorm
Ik heb mijn woord gehouden
Gezien op de antiekbeurs
Opnieuw verliezen
Inpakken en wegwezen
Het eerste ingepolderd
Het Watertorentoernooi
Het Jan van der Kooij jeugdtoernooi
Schakende vrouwen
Anand en zijn voorgangers
Schaken en het gevangeniswezen
Een nabetrachting
Terug naar Heintje
Pim Kleinjan, seniorenkampioen
Huisvesting
Oostflakkee, een verhaal apart
RSB Jeugdkampioenschappen bij Erasmus
Het 14e Watertorentoernooi
Uit de oude doos
Eerste Erasmus rapidtoernooi
Een herinnering aan Richard Réti
Nog meer verliezen
Bestuurswisselingen
Het doek valt voor het eerste.

DE EERSTE STAP VAN ERASMUS

Drie schaakverenigingen diepten het woord uit en verenigden zich tot een nieuwe club: Erasmus.

Die naam alleen al had heel wat voeten in de aarde, want Schiebroek/WR, Hillegersberg en NRSG Wilhelm Steinitz wilden allemaal graag een nieuwe naam, maar geen van de clubs wilde zich neerleggen bij een naam waarin iets van een oude club zichtbaar bleef ten koste van de even sterke namen van de beide anderen, die zich dan niet meer konden herkennen... Op de oprichtingsvergadering op 5 september 2005 ging toch zomaar ineens de kogel door de kerk! Er werd uit een aantal voorgestelde namen niet gekozen en plots viel de naam Erasmus en daar bleef het bij! En direct gekoppeld daaraan werd de naam van het clubblad: Lof der Zotheid, uiteraard!

In oktober 2005 kwam het eerste blad uit en de redactie bestond uit Herman Bosbaan (Hillegersberg), Maurits Janmaat en Robert Heijm, beiden SWR en er werd nog versterking gezocht uit Steinitz kringen.

Reinier Hoogeveen, eerste voorzitter van Erasmus componeerde het startwoord namens het bestuur. De eerste advertentie was van Beerling, die zijn visitekaartje liet afdrukken. En er werden al direct 10 vragen gesteld, slachtoffer was Ron Ansem, interviewer Robbert Heijm Ron verklaarde voor niemand bang te zijn en dat is zo ook gebleven!/
De interne ging van start met 73 man, kom daar nu eens om! 32 daarvan zijn er nu nog lid...

Het volgend Lof kreeg Arie de Jong als mederedacteur, ditmaal afkomstig uit

Steinitz. Wie ook al meewerkte in die prille dagen van de wederopstanding van Erasmus? *Kale Harry!* Een van zijn ontboezemingen:

De Venus van Willesdorf

Dit keer had Farceur weer wat nieuws. Hij haalde een foto uit een map en liet mij zien. “Weet jij wat dit is?” Ik zag een stenen beeldje dat een vrouw moest voorstellen. Waanzinnig grote borsten, dito dijen, geen herkenbaar gezicht en mogelijkzwaars zwanger. “Ja”, zei ik “Dit is een beeldje uit het Stenen Tijdperk. Er zijn er een paar van dit soort gevonden. De eerste hebben ze de Venus van Willesdorf genoemd, naar de vindplaats. Ik geloof dat dit inderdaad een afbeelding van die is.”: En weet je wat het is?”: Dat weten de geleerden niet precies. Het is te primitief om iets met zekerheid te zeggen. De meesten denken dat het een vruchtbaarheidssymbool is. Misschien stelt het een godin voor.” “Weet je hoe groot het is?” “Ik dacht een centimeter of negen, Maar dat zou ik moeten opzoeken.” “Zal ik je dan eens vertellen wat het is? Het is een schaakstuk. De dame. Het oudste schaakstuk dat bestaat! Negen centimeter. Dat ligt lekker in de hand.”

Ik dacht even na. Schaken al in het Stenen Tijdperk? Maar, nee. “Farceur”. zei ik. “Hoe verklaar je dan dat er alleen maar dames en geen andere schaakstukken uit die tijd zijn gevonden?” “Harry”, antwoordde hij met verwijtende ogen. “Het is het Stenen Tijdperk. Dertigduizend jaar voor Christus. De andere stukken moesten nog worden uitgevonden!”

Geschaakt werd er in die tijd in Cultureel Centrum de Castagnet, op het hoekje van de Larikslaan, nummer 200. Maar er was

meer! Er was ook ‘Le Bon Vivant’, het eetcafé op het Rododendronplein. In samenwerking met Erasmus werd daar op 21 december van dat startjaar een schaaktoernooi georganiseerd, dat voor iedereen gratis toegankelijk was! Schaakniveau niet nodig, wel gezelligheid! Het werd gewonnen door Daniëlle Talmon, gevolgd door Jan de Korte en Cor van As

Een eerste groot verlies.

In begin 2006 moest Erasmus afscheid nemen van een schaakboekbeeld door lange, lange jaren heen: Mr. J.H. Landwehr. Hans Landwehr was een markante persoonlijkheid. Bij zijn overlijden, was het goed stil te staan bij zijn betekenis in de maatschappij en voor de vereniging NRSV, later opgegaan in NRSG Wilhelm Steinitz, ook voorganger van Erasmus nu.

Hans Landwehr was toen al enkele jaren “uit de running” op de schaakclub. Zijn gezondheid liet hem langzamerhand in de steek en zijn verscheiden kwam dan ook niet geheel onverwacht. Hans kwam uit een gegoed milieu. balancerend tussen dominee en arts. Zijn grootvader praktiseerde het eerste ambt, zijn vader het tweede. Zijn jeugd en zijn opleiding werd hierdoor mede gekenmerkt! Zo deed hij in het hogere onderwijs eerst de a-richting, omdat hij de grootvader achterna wilde gaan. Toen die richting klaar was, besloot hij er nog een b-richting bij te halen, want dat kon ook nog wel eens van pas komen...

Hij studeerde theologie, behaalde zijn beoogde doel. maar zette dat niet om in praktijkhandelingen. Neen, hij deed er nog een studie achteraan en wel een opleiding in de rechten. Zo kwamen beide richtingen

a en b van pas! Hans vestigde zich als advocaat en ging later aan de balie aan het werk als kantonrechter. Dat beroep werd zijn levenswerk. Laatstelijk, voor hij op 70-jarige leeftijd afzwaaide, deed hij de job in Gouda, waar hij als eerzame ridder vele windmolens te bevechten kreeg.

Als schaker was hij een aanvalslustig man en van gerespecteerde sterkte. Naast schaken was ook tennis een deel van zijn leven. Wij schakers van oudere en wat jongere datum, kenden Landwehr als de voorzitter van NRSV en van NRSG Wilhelm Steinitz, die met vaste hand vergaderingen tot een goed en vooral snel einde wist te brengen! Hij bekleedde, achtereenvolgens bij beide verenigingen, een kleine 40 jaren de voorzitterszetel en verliet die, zeer verdiend, als ere voorzitter van NRSG Wilhelm Steinitz! Hij blijft in herinnering als een prominent lid van onze schaakfamilie.

Het eerste jaar werd afgesloten met een voorstel Erasmus in bedrijfsvorm te gieten, althans zo meende uw kwaliteitsadviseur tevens opsteller en redacteur/

Erasmus in bedrijfsvorm.

Nu de sv Erasmus zijn (destijds nog haar) eerste verjaardag tegemoet gaat is dat reden ons te bezinnen op het ontwikkelen van nieuwe initiatieven. Er zal vooral zakelijk moeten worden opgetreden. Het jaarverslag zal melding dienen te maken van wat is gedaan op het gebied van *people, planet* en *profit* of wel mens, actiepunten en winst! Ook is nog veel te doen waar het betreft het *duurzaam* opereren. Daarbij valt te denken aan het gebruik van schaakcomputers in de diverse voorbereidingsfasen.

People Coachingsprojecten.

Erasmus doet volgend jaar weer mee aan een landelijk project om jonge, hoogopgeleide schakers te coachen, zodat zij via hun opleiding soepeler kunnen doorgroeien in het schaakleven. Een aantal van hen krijgt les in de Hollandse opening en onze clubcultuur, ter voorbereiding op het bij ons af te leggen inburgeringsexamen!

Planet Actiepunten

Op verschillende plaatsen in de club houden gekwalificeerde medewerkers *milieuregistraties* bij. Zo bijvoorbeeld van het alcoholgebruik bij het snelschaken, maar ook van het gasverbruik tijdens de snelheid bij koningsaanvallen. Deze registraties zijn alleen zinvol als ze betrouwbaar zijn. Het plan is die registraties zoveel mogelijk te automatiseren.

Planet Duurzaam inkopen

Bij het *duurzaam* opereren hoort ook het *duurzaam* inkopen. De sv Erasmus wil hier in 2006/2007 nog scherper op letten. Dit kan variëren van het inkopen van schaakmateriaal van gewenst formaat tot het bestellen van halve potloden, waar overigens geen kinderarbeid aan te pas mag komen. Juniorleden zullen hierbij dus niet worden betrokken. Tien tot twintig schaakklokken doen dit jaar mee met een proef om via GPS-signalen op de juiste begintijd te worden afgesteld.

Planet Pionfilters

In overleg met de milieuminister doet onze vereniging volgend seizoen mee met een proef om praktijkervaring op te doen met pionfilters. De pionfilters verminderen het verlies van pionnen, in het bijzonder bij het offeren door de teams 2 en 3. Verder wil

de vereniging overgaan tot het aantrekken van spelers in die teams, die voldoen aan de strenge milieunormen in dit opzicht. Daarmee loopt onze vereniging voorop op de norm, die pas in 2009 verplicht wordt.

Planet Certificaten

De sv Erasmus is al in het bezit van certificaten voor kwaliteit (ISO), milieu (ISO) en groeimogelijkheden van leden (investors in people). Om deze te behouden is het nodig dat de vereniging, alle schakers en donateurs zich blijven inzetten volgens de normen die hiervoor gelden.

Naast deze ISO certificaten wil de club volgend jaar ook voldoen aan de nieuwe norm voor werkomstandigheden. Uitgangspunt van deze norm is dat de clubleiding en de leden er aan moeten werken om afbreukrisico's op dit punt zoveel mogelijk te beperken. Zo zullen stoelen slechts met beleid mogen worden teruggeschoven. Om de veiligheid van de leden voorts te vergroten worden de toegangsdeuren tot de speelzaal uitgerust met dode hoek camera's om botsingen te voorkomen. Teamleiders krijgen het komende seizoen een training voor het zuiniger invullen van de wedstrijdformulieren. Ook zullen zij minder een beroep op reservespelers mogen doen. Eventuele vervangers zullen overeenkomstig worden geïnstrueerd.

Na afloop van het seizoen beoordeelt het *auditbureau* van de KNSB of de sv Erasmus aan de norm voldoet en ook of onze vereniging de reeds behaalde certificaten mag behouden.

Planet Workshops over integriteit

De penningmeester doet zaken met als doel **winst** te behalen. De vereniging wil

dat dit op een integere manier gebeurt. Maar wanneer is iets integer en wanneer niet? Mag je bijvoorbeeld altijd een relatiegeschenk aannemen? Bestuurders en leden van verschillende niveaus gaan hierover de discussie aan in een serie workshops.

Profit In contact met andere clubs

De sv Erasmus wil zoveel mogelijk spelen tegen clubs die ook waarde hechten aan *duurzaam* opereren. Ook streeft hij (destijds zij) na dat deze verenigingen de verklaring van duurzaamheid mede ondertekenen.

Profit Kwaliteitsmetingen

Het bestuur ervaart dat kwaliteit van cruciaal belang is in de strijd tegen andere verenigingen. Via kwaliteitsmetingen zullen verbeteringen worden nagestreefd. Beoogd wordt een scorekwaliteit van 96,3%. Op zaterdagen kan – zij het bij wijze van hoge uitzondering – ingestemd worden met het behalen van slechts 93,6%. Belanghebbenden dienen hiervoor bij het bestuur naar de voorwaarden te informeren. Gegeven instructies dienen stipt te worden nageleefd.

Namens het bestuur,

Uw kwaliteitsadviseur.

Het eerste jaar van het bestaan van sv Erasmus bracht ook gelijk de promotie van het eerste team naar de KNSB competitie. Het team bestond uit Seeleman, Pietrow, Wirschell, Verhoeven, Hoogeveen, Staal, Sturm en De Jager, in volgorde van procentuele bijdrage! Overigens, de bezetting van het team dat het eerste jaar de KNSB in ging, werd gevormd door: Staal, Sturm, Wirschell, De Kleijnen,

Verhoeven, De Jager, Seeleman en Van 't Hoenderdaal. Team 2 dat in de 1^e klasse RSB zijn vertier zocht bestond uit: Pietrow, Hoogenes, Flanders, Hoogeveen, Vrolijk, Kleinjan, Van der Hooven, Bongers en Heemskerk, Een team dat Rutte vooruitsnelde: Je kon er je vingers mee af likken! In de 2^e klasse zat ook een mooi team! Het waren: Valk, Van Rijn, Van Meerkerk, Weeda, Pijpers, Scheele, Cogenbach, De Knecht en Talmon! En nu we toch aan teambuilding doen, team 4! De namen: Steenbergen, Ouwehand, De Jong, De Korte, Bartel, De Kroes, Van der Veklen en Rook. En tenslotte team 5, ook 2^e klasse! Van der Kooij, Hoek van Dijke, Grootenboer, Hurkmans, Zuidmeer, Beerling, Donze, Mihailescu en Helstone....In de 4^e klasse waren ook 2 teams actief: het 6^e, gevormd door Bosbaan, Melis, 3x Versluis, Verstraate. Eimers, Verhoef, Abendroth, De Hoog en Stolk en tenslotte team 7(!): De Boer, Van As, Simons, Nefkens, Witvliet, Heijm, Ansem en Hesselmans.

Waar zijn de tijden gebleven!

2006 bracht ook een nieuwe voorzitter, het werd Ron Ansem, die in de gelederen van NRSO Wilhelm Steinitz ook al ruimschoots zijn sporen had verdiend.

Ik heb mijn mond gehouden

Kale Harry was menigmaal gastschrijver in "Het Lof". Een bijdrage met bovenstaande titel.

En daar stapte hij de club binnen. Jurgen Schaap, eens een veelbelovende kracht en toen ons ontrouw geworden, omdat hij zich meer aangetrokken voelde tot bridge. Onze Lieve Heer heeft nu eenmaal vreemde kostgangers rondlopen. "Kom je gewoon eens langs of wil je weer lid worden?",

vroeg onze voorzitter, die altijd een beetje recht op de man afgaat. Er kwam een wat verward verhaal uit. In dat opzicht was Jurgen niet veranderd. Scherp in zijn spel, maar altijd wat wazig van taalgebruik. Ik maakte eruit op, dat hij bridge nog steeds leuk vond, maar dat hij een beetje bang was geworden dat te blijven spelen. "Waarom?", vroeg ik. Ik wist van echtparen die elkaar goedenacht wensten voordat ze aan de bridgetafel gingen zitten, omdat de beledigingen die ze daarna naar elkaars hoofden slingerden, dat op een later tijdstip verhinderden. Maar dat heeft niets te betekenen, dat hoort bij de folklore van dat spel. Zoals schakers die luid verkondigen "Ik leer het nooit, ik houd er mee op", en de volgende week weer rustig hun partijtje spelen hoort bij de folklore van het onze. Nee, het zat bij Jurgen anders. Caransa was ontvoerd, toen hij van de bridgeclub op weg was naar huis. Heineken idem dito. En nu vorig jaar weer Claudia Melchers. "En", ging Jurgen door, "dat zijn miljonairs, die kunnen een losgeld betalen. Maar ik verdien niet zo veel". Het lag voor op mijn tong om te zeggen, dat die mensen ontvoerd waren juist omdat ze miljonair waren. Maar ik moest Jurgen geruststellen, zodat hij was blijven bridgen, terwijl we zo goed nieuwe leden konden gebruiken?

Ik heb mijn mond gehouden.

Gezien op de antiekbeurs

In de interne competitie vertonen zich speelwijzen, die niet tot het dagelijkse gebeuren behoren! Zo produceerde Rutger Cogenbach tegen uw redacteur een zwart koningsgambiet, dat stamt uit de tijd van Greco. Dat roept romantische gevoelens op en daar mag je bij zo'n gelegenheid niet

aan voorbij gaan! Wat vertoonde zich dan wel op de schaakvelden van het Elusée?

1. e4, e5 2. Pc3

De opmaat naar een Weens gebakje!

2...., f5?!

Het Koningsgambiet maar dan met een tempo minder! Dit antwoord komt wel voor met 2. Pf3 en dan heet het fenomeen Lettisch gambiet. De moderneren hebben het in de vrieskast gezet en halen het er heden ten dage ook niet meer uit!

3. Lc4

Bekend is 3. exf5, wat als aangewezen geldt. Op 3..., Pf6 kan dan 4, g4!. Maar Zwart zou dat dan niet hebben gespeeld maar zijn toevlucht hebben gezocht in 3..., Lb4 Toch is ook dat niet het ei van Kolenbus, zie 4. Dh5+, Kf8 5. Lc4, De8 6. Dxe8+, Kxe8 7. Pd5 en Wit heeft wat. Dit zo door het hoofd spokend dan maar gekozen voor wat de ander niet wil zien... Vandaar Wits derde zet.

3...., Pf6

3..., fxe4 is niet aan te raden wegens 4. Dh5+, Ke7 5, Dxe5#

4. d3, Lb4 5. Pf3

Hier zat Wit te dubben over 5. Pge2, fxe4 6, dxe4, Pxe4 7. Dd5, Pd6 8. Dxe5+, De7 9. Dxe7+, Kxe7 10. Ld3, maar dan is het vet al van de jus.

5...., c6 6. 0-0, d6

Zwart is hier wat timide. Beter lijkt 6..., Lxc3 7. bxc3, fxe4 8. Pxe5, d5 9. Lb3, De7 10. Lf4, Tf8 11. d4, Pg4 en Zwart leidt de dans.

7. Pg5

De bekende knoeierszet...

7...., De7

Ook hier geniet 7..., d5 toch wel de voorkeur. Na 8. exd5, cxd5 9. Lb5+, {c6 10. Te1, e4 11. Le3, 0-0 12. a3. Le7 13. Lxc6, bxc6 14. d4, Pg4 mag Zwart zeker niet mopperen.

8. f4

Zwart wilde met zijn openingskeuze het spel op de wagen en de witte genen voelen zich aangespoord het wijsje mee te spelen! Verstandiger was natuurlijk 8. Lf7+ (waarom wijkt een mens toch altijd af van ie eigenlijk wil?) 8..., Kd8 9. exf5, Lxf5 10. Lb3, Tf8 en dan pas 11. f4 Gaat Zwart op winst uit met 11..., Lc5+ 12. Kh1, Pg4 dan 13. fxe5, Pf2+ 14. Txf2, Lxf2 15. Pce4, Lxe4 16. dxe4 en Wit mag hopen op meer.

8...., Pg4 9. Df3

Een ernstig tijdverlies! Beter (veel beter): 9. exf5, Lc5+ 10. Kh1, Pf2+ 11. Txf2, Lxf2 12. Pce4, d5 13. Dh5+, Kd8 (13..., Kf8 14. Pxf7+, Kg8 15. Pef6+, gxf6 16. Dg6+, Dg7 17.a Pxf6+, Kf8 18. De8#) 14. Pf7+, g6 15. Pxf8, dxe4 16. dxe4, Pd7 17. Pf7, g6 18. Df3, Dc5 19. fxe5, Dxc4 20. Lf4, Ld4 21. e6+, Kb6 22. Pd6, Dxc2 23. exd7, Lxd7 24. Tc1 en Wit heeft het langste eind van het koord in handen. Na de tekstzet krijgt Zwart de overhand.

9...., h6! 10. Lf7+

Niet goed, bromde Wit in zichzelf.

10...., Kd8 11. exf5, Lc5+ 12. Kh1, Pxf2!

Op nemen van dit Friese waddenpaard (dat aan de slacht wil ontsnappen) volgt 13..., hxg5+ 14. Kg3, Dxf7 en bij het tellen van het hout blijft Zwart in de meerderheid

13. Dh3, Pxf1

Zwart is in het bezit van een extra toren en staat dus glad gewonnen, maar in de geest heerst de achterdocht.... Wit geeft zo'n kasteel toch niet zonder slag of stoot aan de vijand?

14. Le6, Pg3+

Op nemen staat het onthoofden van de witte monarch of op zijn minst het offeren van de gemalin.

15. Kh2

Zwart denkt en denkt en besluit tot:

15..., Pf1+ 16. Kh1

Zo heeft het al gestaan, dus wat nu? Dan maar:

16..., Lxe6 17. Pxe6+, Kc8 18. f6

Zaait verwarring en Zwart peinst. Wst gebeurt na 18..., gxf6 19. Pxc5+, f5, dan maar 20. Dxf5+, Pd7 21. Dxd7+, Dxd7 22. Pxd7, Kxd7 23. Pe4 Tot zover komt Zwart wel.. maar de twijfel blijft en de klok loopt en die van Wit blijft een dik half uur achter... Wat doe je dan met nog 5,4.3 minuten op de klok? Juist!

18..., Pg3+ 19. Kh2, Pf1+ 20. Kh1, Pg3+ 21. Kh2, Pf1+ 22. Kh1. Pg3+ 23. Kh2...

Remise dus!

Opnieuw verliezen

In 2007 ontvielen ons enkele markante leden. Eerst, op 7 augustus, was het Jan van der Kooij, na een kortstondige ziekte. In juli was hij opgenomen in het St. Franciscus ziekenhuis met een zeer ernstige longontsteking. In die dagen heb ik hem nog een bezoek gebracht met een door alle leden van de club ondertekende wenskaart en ook een reusachtige fruitmand vergezelde die groet. Het gesprek wat ik daar met hem had was niet bepaald opbeurend te noemen. Hij had dan ook vele bedenkingen wat zijn toekomst betrof. Het einde kwam dan ook spoedig daarna. Bij zijn laatste gang waren slechts

weinig aanwezig. Jan had dan ook een zeer beperkte familiekring: 2 neven met bijbehorende aanhang. Uit de schaakwereld waren er Frans Maas uit Vlaardingen, Jaap Staal, die een korte schets van Jan treffend verwoordde, Harry Nefkens en uw redacteur.

Jan is als schaker begonnen bij de toenmalige schaakvereniging Het Westen. Toen we beiden 20 jaar oud waren, tegen het einde van de veertiger jaren trof ik hem voor het eerst als tegenstander aan het schaakbord. Jan heeft zijn hele leven de schaaksport aangehangen en dat in vele facetten. Achtereenvolgens telden diverse clubs hem onder de leden en aan ontelbare toernooien heeft hij deelgenomen. Baanbrekend wek heeft hij verricht voor het correspondentieschaak, waarvoor hij gedurende vele jaren vrijwel alle in de competitie gespeelde partijen catalogiseerde en van niet te weerleggen commentaar voorzag. Een ontzagwekkende en niet genoeg te waarderen arbeid! In 1980 werd hij lid van NRSW Wilhelm Steinitz en verhuisde in 2005 met de fusie mee naar Erasmus, waar hij zijn "roots" van Het Westen weer ontmoette. Jan liet ons een legaat na van f 10.000,-, een bedrag waaruit een aantal jaren het Watertorentoernooi en jeugdtoernooien, mede kon worden bekostigd, Het Watertorentoernooi heeft als dank als ondertitel Jan van der Kooij Memorial meegekregen.

Niet veel later was het Ebbe Mulder, die op 92 jarige leeftijd overleed aan een slopende ziekte. Mr. E. Mulder, onder die naam was hij bij velen bekend. Wellicht ter onderscheiding van Dr. E. Mulder, die net als hij in de schaakwereld flink aan de weg timmerde. Hij was al een aantal jaren niet meer actief door afnemende gezondheid.

Maar wat een mooi schaakverleden lag achter hem! Hij leerde het spel in 1930 toen hij al 15 jaar was. Begonnen in de schaakclub Het Westen – net als Jan van der Kooij – onderscheidde hij zich al snel als een begaafd speler. In 1938 trad hij toe als lid bij de sv Kralingen, dat toen naar de eerste klasse van de KNSB promoveerde (de bond was toen nog niet Koninklijk!, de K ontbrak nog aan de afkorting). Hij vertoefde daar in het gezelschap van mannen als J.H.C(arel) Fontein en H. G. Blok. die al eens in het Nederlands kampioenschap hadden meegestreden. Hij heeft in het hoogste echelon van de bondscompetitie vele successen behaald en alle groten van Nederland bestreden, met wisselend succes. Twee maal werd hij Rotterdams beste en eenmaal eindigde hij gelijk op plaats 1 in het Open Kampioenschap van Nederland. De titel ontging hem bij loting...

Schaken kon hij best wel. Zo won hij in zijn beginjaren een simultaanpotje tegen Salo Landau, toen Neerlands eenmalig kampioen) als volgt:

1. f4, e5 2. fxe5, d6 3. exd6, Lxd6 4. Pf3, g5 5. e4?, g4 6. e5, gxf3 7. exd6, Dh4+ 8. g3, De4+ 9. Kf2, Dd4+ 10. Ke1, f2+ 11. Ke2, Lg4#

Ebbe Mulder werd ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van NRSG Wilhelm Steinitz tot erelid benoemd.

Op 3 september brachten wij hem naar zijn laatste rustplaats. Staande bij de open groeve flitste door mij heen: Ebbe, op deze opening heb je dan toch geen antwoord.

Niet dat onafscheidelijke en jou zo kenmerkende hoedje meer zien op je hoofd als je binnenkwam en ook geen wolken sigarenrook meer over onze borden... We zullen je missen

Inpakken en wegwezen

18 juli op deze van zon verlaten zomer in 2007 verzamelden zich enkele vrijwilligers van onze Erasmiaanse broederschap bij de deuren van de Castagnet. Zij, eerlijk verdeeld over de stutters van onze club, 2 van Steinitz, 2 van Hillegersberg en 2 van Schiebroek, spoedden zich naar binnen in de angstwekkend lege zaal op weg naar het podium, waar zich de kasten bevonden, waarin het door de 3 clubs bijeengebrachte schaakmateriaal op ons lag te wachten.

Afwisselend zuchtend (de ouderen onder ons) en bemoedigend (de wat jongeren) vulden wij de gele kratjes. Dozen met stukken, losse klokken, kartonnen en houten borden, papieren zaken, ze werden allemaal verzameld en via het podium weggedragen naar de wachtende auto's.

Een half uurtje later was het werk geklaard en restte ons nog een laatste blik op de ruimte waar zoveel schaakgeschiedenis was geschreven. Een blik aangestuurd door een bestuurlijk bevel in de vorm van een niet te verteren verhoging van de zaalhuur! Bij het verlaten van de zaal moest ik denken aan de grafsteen van onze dichter Jakobus Cornelis Bloem (1887-1966). In zijn werk schaaftde en schaaftde hij tot alleen de essentie overbleef! Dit streven werd vertaald in de inscriptie op die steen: "Voorbij, voorbij, o en voorgoed voorbij".

We reden naar de Argonautenweg, rondden de binnenwegen naar de Icarusstraat, laadden daar bij het schoolgebouw de vrachten uit, stapelden ze op bij het onderkomen waar de schaakmenagerie in de komende tijd zijn leven opnieuw vorm zal geven! De zoveelste verhuizing had ik afgesloten. Mijn Steinitz gedachten gingen daarom nog even terug in de zestiger jaren naar het

kortstondige verblijf in het monstrueuze Groothandelsgebouw bij C.S., vervolgens naar het Beursgebouw aan de Meent. van waaruit we onze daar gespeelde partijen een natte hals gaven in de etablissementen in de directe omgeving, naar de Noordsingel waar we waren de gehuisvest in de achterkamers van de kerk, naar het zusterklooster op de Walenburgerweg in het Centrum, waaruit we door de hebzuchtige deelgemeenteraad van Noord werden verdreven en ook naar de heerlijke zaal in De Esch, waar we een paleiselijk onderkomen hadden. En nu dan weer weg uit de Castagnet. Krijgt mijn moede schaakgeest dan nooit rust?

Het eerste ingepolderd

Het schrijven van wedstrijdverslagen is het handmerk van een schaakredactie. Soms komen in de strijd met andere verenigingen dwaze situaties voor. Zo ook in december 2007.

Het late decemberbezoek van ons eerste team aan het ondergelopen land in de Zuiderzee, deed ons vlaggenscheepje zinken. Wie er nog naar om wil kijken, kan terecht in het museum van Schokland, waar de spanten zijn te bezichtigen.

Almere was zaterdag, 15 december, het doel. De Tom Tom riep tegen Henk de Kleijnen enkele malen dat ie moest omkeren. Hij klopte in arrenmoede aan aan (een Toontje Hermans!) een woonhut, al waar hem omstandig met de landkaart van Almere op tafel, werd uitgelegd, waar te gaan!. Hij was op tijd binnen.

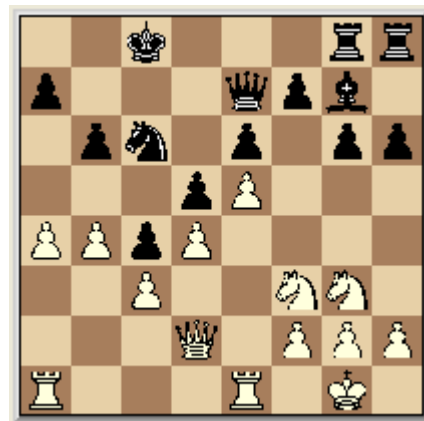
Het is een mooie speelgelegenheid daar. Nieuwe steden hebben burgemeesters met een vooruitziende blik. Niet alleen bouwen zij grote (niet renderende) sportpaleizen (die dan ook prompt leeg komen te staan) en denksportcentra, maar ook hebben zij

nut van warmwaterpompen voor huishoudelijk gebruik zonder vergunning! Maar daar gaat het nu niet om.

Jaap Staal was er niet. Die zat in een Manchesterse broek bij de kachel in Albion. Pim Kleinjan was er wel, hij mocht voor Jaap invallen

Het werd een middagje emotie! Henk, het laatste binnen, het eerste klaar. Hij moest tegen een zekere Hazenberg, Dat is nooit slecht tegen de Kerstdagen! Het werd een drijfjacht, maar wild kwam niet echt in beeld voor de korrel . Aan beide kanten liepen honden en hazen te hoop. Maar ze wisten elkaar niet te bereiken. Toen er een bepaalde status quo was bereikt., gingen de jager en de haas naar huis.

Twintig zetten waren historisch geworden toen de jager de haas zag naderen!

21. De3, h5 22. Dg5, Dd7 23. b5, Pa5 24. h4

Henk spoedde zich naar mij toe met de vraag””Wat moet ik doen? Ik kan remise nemen”. Het antwoord was duidelijk en een uitkomst voor alle captains, die op zo’n moment in gewetensnood komen: “Zo vroeg in de match kan niets worden afgewogen ten opzichte van de overige partijstanden, dus roep de ober maar met: “Aannemen! En zo geschiedde:

24...., Lh6

De haas is nu voor de loop!

25.Df6, Lg7

Het geweer ketst: remise!

Het was nog maar even na Henk's vervoegen bij mij, of daar kwam ook Leo de Jager: "Ik krijg remise aangeboden: Wat mag ik, kan ik, wil ik, wil jij?" U kent mijn antwoord in zo'n situatie! En zo stond het na weinig tijd 1-1.

Een nieuw uur verstreek. De meegebrachte broodjes waren op. Toeschouwers hadden zich gemeld in de zaal: Cor van As en Rens Hesselmanns hadden ook de reis gemaakt, verversten zich regelmatig aan de bar en drentelden – zo ook Daniëlle, die Henk op zijn reis had vergezeld en hem een duwtje naar de woonhut had gegeven – tussen de borden rond. Daniëlle pas later, die moest eerst haar kerstkaarten nog adresseren. Dat uur verstreek en toen kwam Andrzej aangelopen: "Het is remise" Hij bracht gelijk zijn analyse mee.

Rond 4 uur de vooruitzichten eens opgenomen. Wirschell en Sturm stonden goed, Verhoeven wat minder maar binnen de remisemarge, Pim Kleinjan had wat probleempjes en bij Seeleman onduidelijk. Plotseling gaf Arnaud Wirschell zijn partij remise, toen de tegenstander dat voorstelde. Het gevoel zei, dat er misschien wat meer in had gezeten. Maar de spelers hebben zich in de partij ingeleefd en staan er dan gevoelsmatig anders tegenover.

Pieter Sturm had een mooie stelling opgebouwd, die er na 25 zetten zo uitzag:

Hij speelde de aangewezen zet:

26. c5

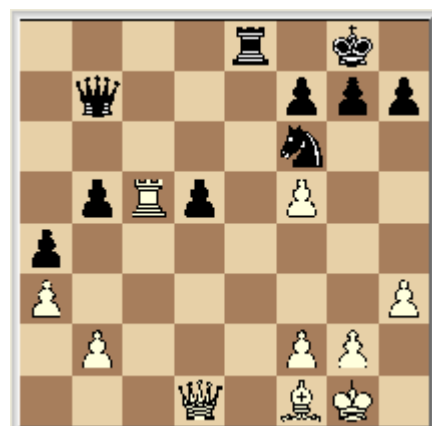
Andere dan een kwaliteitsoffer brengen zijn voor Zwart ongunstig.

26..., Txb2 27. Dxb2, Txd4 28. Dxb7

Een betere voortzetting was hier: 28. c6!, Tb4 29. Dc3, La8 30. Pd7, Da4 31. Dd3!, g6 32. Txe6!, Td4 33. Dxd4, Dxd4 34. Txd4, fxe6 35. Pxf6+, Lxf6 36. Tc4 wn Wit heeft uitstekende winstkansen.

Na nog ruim 10-12 zetten eindigde ook deze partij in remise. Zouden er dan geen beslissingen vallen?

Jan Seeleman had een hele kluif aan C. Kruif. Het werd een Spaanse opening, waarin het gedachtegoed van Tsjigorin, van een dikke eeuw geleden, nog eens ten tonele werd gevoerd. Zo'n 20 zetten werd een klassieker gevolgd. Lang werd gestreden om het bereiken van een voordelige positie en die leek zich rond zet 30 af te tekenen.

Jan had zijn kasteel tussen de boeren geplaatst en de b-pion is “opgeschreven” en de d-pion blijft een bron van zorg. Bovendien gaat ook de zwarte a-pion nog ter ziele.

30..., b4 31. Tb5, Dd7 32. Txb4, Dxf5 33. Ld3

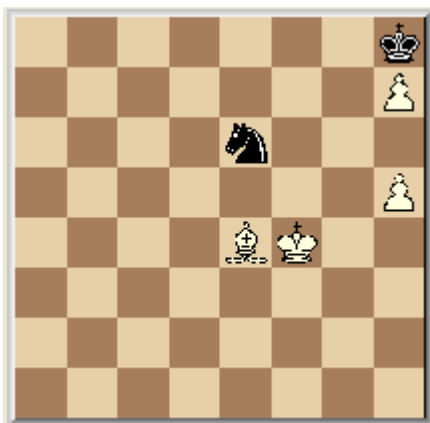
Een betere methode begint met 33. Txa4, Pe4 34. Dd4!, h6 35. Ta5, Td8 36. b4, Pg5 37. Ta7, Te8 38. Dd3!, Pe4 39. f3, De6 40. Ta6, Pd6 41. Ta5, Pf5 42. Txd5 enz.

33..., De5 34. Dc1, Ta8

De tijdcontrole naderde en het spelpeil zakte...

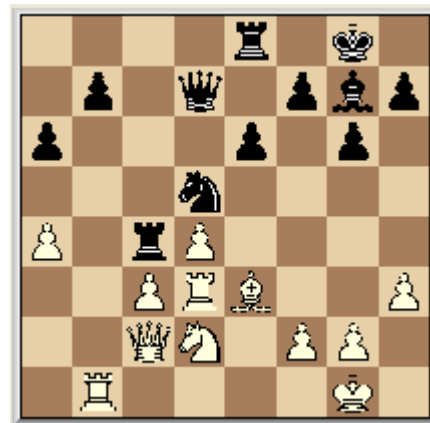
35, De3, Dh5 36. g4, d4 37. gxh5!, dxe3 38. fxe3, Pd5 39. Te4, Pf6 40. Te5, Kf8

De tijdcontrole voor de eerste tranche was achter de rug en de strijd ging onverminderd voort! Ook de laatste tijdcontrole kwam in zicht en met behulp van Henk de Kleijnen werden alle zetten aan het papier toevertrouwd! Wit kreeg twee h-pionnen, die gesteund door een loper van verkeerde kleur geen kans maakten op promotie, maar er werd doorgespeeld tot het bijna bittere einde. In totaal werden 94 zetten gedaan! En dat allemaal in de tijd van het toegemeten laatste uur. De eindstand!

Een vergelijkbare stand was al te zien geweest rond de 76^e zet/... Daarmee was de stand nog steeds gelijk en was geen

enkele partij verloren of gewonnen! De beslissing over de wedstrijd moest vallen aan bord 4, waar Leo Verhoeven zich verdedigde tegen Richard van 't Schip. De partij vorderde niet, wat wel vorderde was de tijd! Vierentwintig zetten waren aan het papier toevertrouwd en de laatste vijf minuten voor de eerste tijdcontrole gingen in. De witspeler had nog wel wat meer tijd, maar noteerde ook niet meer nadat de vijf minuten spertijd waren ingegaan. Ik mocht verwachten dat de wedstrijdleader zou gaan noteren, maar dat gebeurde niet, dus nam ikzelf als toeschouwer maar papier en pen in de hand! Na de 29^e zet van Wit was dit de stelling:

29..., Txa4 30. Txb7, Ta1+ 31. Tb1, Txb1+ 32. Dxb1, Dc7 33. e4, Tb8 34. Tb3, Txb3 35. Db3, Pe3 36. De3, Dd6 37. Pf3, h6 38. c5, Dd5 39. Dc3, Dc6 40. Kf1, Db5+

Hier was al voldaan aan de eis van de tijd, maar omdat er niemand dan ik schreef en als niet betrokkene niets mocht zeggen, de wedstrijdleader bleef toekijken en niet ingreep, werd er doorgespeeld en doorgespeeld...

41. Ke1, Dc6 42. Kd2, h5 43. Ke2, De4+ 44. Dd3, Dc6 45. Dc4, De4+ 46. Dd3, Dc6 47. Dc4, De4+ 48. Dd3

Hier was al sprake van driemaal dezelfde stelling!

48...., Dc6 49. Dc4

Hier constateerde de Witspeler, dat Leo door 0.00 was gegaan en dus eiste hij wegens tijdsoverschrijding de partij op. De wedstrijdleader vroeg aan mij(!), hoeveel zetten er waren gedaan. Bijna 50, zei ik...

Op een neutraal bord werd de stelling gecontroleerd en juist bevonden: Wit had de 49^e zet gedaan. Er werd niet geconstateerd door de wedstrijdleader dat 3x dezelfde stelling was ontstaan tijdens de partij en ik mocht daarover niets zeggen.... De heren gingen weer achter het wedstrijdboard, Leo deed:

49...., De4+, drukte de klok in en stelde vast: "3x dezelfde stelling, ik eis remise!" De Witspeler antwoordde: "U hebt de klok ingedrukt, uw eis is niet terecht..." En hij verzonk in gepeins, ongeveer een half uur. Misschien wachtte hij eerst de uitslag van de partij van Jan Seeleman af. De wedstrijdleader ging intussen in de papieren na, wat het reglement er van zei. Zonder de spelers in te lichten, zei hij, dat eerst de wedstrijdleader had moeten worden geroepen, alvorens de klok in te drukken. Ja, dat behoefde hij mij niet te zeggen. Maar ik ben toeschouwer, mag niets zeggen en mij nergens mee bemoeien!

De partij ging verder:

50. Kb3, Dv1+ 51. Ka4, Da1+ 52. Kb4, Lf6 53. Dc3, a5+ 54. Kc4, Da2+ 55. Kb5, Dxf2

55...., Ld8!

56. e6, De2+ 57. Kc5, Le7+ 58. Kb6, a4 59. c7

Op dit moment werd Wit een dame aangereikt... Nog enkele zetten werden uitgevoerd, toen gaf Leo op.

Een uitermate onbevredigend verloop van de finale van deze partij. De wedstrijd had

verdiend te eindigen in een gelijkspel, maar de feiten spraken in ons nadeel.

Het Watertorentoernooi

De eerste opvoering van dit toernooi viel samen met het 100-jarig bestaan van NRSW Wilhelm Steinitz in 1994. De naam van het toernooi was op zich niet verbonden aan die herdenking, maar werd eerst later daar aan toegekend. Het jubileum vond plaats op zondag, 20 november. Het werd Zwitsers ingedeeld, maar omvatte in dat geheel toch 3 groepen, namelijk naar speelsterkte aangeduid als A-, B- en C-spelers. De prijzen omvatten 10 stuks voor A-spelers, 5 voor B-spelers en 10 voor C-spelers. Het verschil zetelde in het feit dat er minder spelers qua rating vielen in de B-categorie. De prijzen varieerden van schaakstukken tot schaakspellen in houten kisten, magnetische zakschaakspellen en interessante scheurkalenders met opgaven samengesteld door Jan Timman. Winnaar van dit jubileumtoernooi werd **Peter Kemner**. Een bijzonderheid van dit toernooi was de 7^e plaats van **Nathanaël Spaan!** Hij zou dat in latere toernooien goed recht zetten!

Vier jaren later werd het plan opgevat aan dit geslaagde toernooi een vervolg te geven. Besloten werd tot een organisatievorm van een open toernooi over 7 ronden met normale speeltijd, te weten met een bedenktijd van 35 zetten in 1 uur en 30 minuten plus 15 minuten voor de rest van de partij. Daarbij werd besloten het toernooi te houden na afloop van de winterwedstrijden en ook vallend na de externe competities.

Als prijzen werd gekozen voor geldbedragen, te weten *f* 200,- voor de eerste prijs, *f* 100,- voor de tweede en

f50,- voor de derde prijs, benevens 3 ratingprijzen van elk f 25,-. Als naam werd gekozen voor: Watertorentoernooi. Het werd als tweede in de reeks aangekondigd en vond plaats in 1998.

Winnaar werd **Joop van 't Hoenderdaal**.

De ingezette traditie werd voortgezet in de daarop volgende jaren. De winnaars:

1999	WTT	3	Rob Kraan
2000	WTT	4	Nathanaël Spaan
2001	WTT	5	Martin Noordijk
2002	WTT	6	Nathanaël Spaan
2003	WTT	7	Nathanaël Spaan
2004	WTT	8	Nathanaël Spaan
2005	WTT	9	Frank van Zutphen

Na het opgaan van NRSG Wilhelm Steinitz in sv Erasmus is besloten de traditie van dit toernooi voort te zetten onder de bestaande naam Watertorentoernooi.

2006	WTT	10	Jan Seeleman
2007	WTT	11	Hubregtse
2008	WTT	12	Pieter Sturm

Dit toernooi werd voor de eerste maal gespeeld als Watertorentoernooi met als ondertitel Jan van der Kooij Memorial.

2009	WTT	13	Nathanaël Spaan
2010	WTT	14	Jos van der Kaap
2011	WTT	15	Nathanaël Spaan
2012	WTT	16	Nathanaël Spaan

Het Jan van der Kooij jeugdtoernooi

Het legaat van Jan van der Kooij behelsde de opdracht toernooien te organiseren. In het kader daarvan past ook het verbinden van zijn naam aan een jeugdtoernooi. Het opstarten daarvan brengt vele hindernissen mee, zoals het inschalen in een al overvol jeugdtoernooienprogramma van de

schaakbond. Ook het gebruiken van de communicatiekanalen naar buiten vereist de nodige oefeningen, Daarom is het niet verwonderlijk dat ook hier geldt dat alle begin moeilijk is. Hoewel vele clubs via hun jeugdleiders en diverse scholen in de omtrek van de club waren geïnformeerd over het gebeuren, was van die zijde de respons mager tot nog geringer, maar zoals gezegd de communicatieleer staat bij ons nog in de kinderschoenen.

Maar 8 maart was het dan zo ver. Weggestopt in een hoog gelegen lokaal van Melanchthon Schiebroek (er was gelijktijdig ook nog een KNSB-wedstrijd van het eerste team in een andere lokaliteit van de school) kwamen 11 kinderen opdagen om zich te meten in een rapidtoernooitje om een heuse beker en kleine prijsjes. De kinderen en hun begeleiders werden welkom geheten met koffie, thee limonade en koek. Daarna werd de wedstrijdleiding in handen gelegd van Frits Steenbergen, die zich ontpopte als een ware leider en nauwkeurig de standen bij hield. Winnaar van een fraaie beker werd Colin uit Heer Hugowaard, met 10 uit 10. Op de 2^e plaats: Wang van SSV Klim-Op met 9 punten. Derde: Robin, ook van Klim-Op met 8 punten.

In de middengroep scoorde Jildert (Klim-Op) 5½ en Janus uit Sliedrecht 4 punten. De overige kinderen scoorden 3 punten of lager. De Smurf (bedoeld voor de allerjongste) was voor onze 4-jarige held Tobias uit Ommoord. Tobias kende de loop van de stukken, maar punten behaalde hij nog niet. Zijn broertje Julian van 6 had 1 punt.

Alle kinderen gingen rond 14.00 uur tevreden weer naar huis, voorzien van een flyer van onze club en een dikke plak chocolade. De prijsjes waren bescheiden

gehouden, maar waren toch in geld! € 20,- voor de winnaar en aflopend tot de 6^e plaats € 5,-. De moeder van de winnaar beloofde volgend jaar met diverse kinderen terug te komen. Al met al was het een positief begin van wat mogelijk een lang vervolg mag krijgen op de komende jaarkalenders.

Schakende vrouwen

Schakende vrouwen in de vereniging? Tegenwoordig geen zeldzaamheid meer en gelukkig maar. Het spel is toch zeker niet voorbehouden aan het mannelijke geslacht! Toch heeft het lang geduurd voordat vrouwen zich in het spel lieten gelden. Het is pas in de tweede helft van de vorige eeuw, dat er in dit opzicht sprake was van een doorbraak. Lichtend voorbeeld is dan Judith Polgar, die slechts het laatste stapje naar de absolute wereldheerschappij niet wist te doen. Wat is dat toch met dat woord waarin “heer” het middelpunt vormt? Voordat de tweede wereldoorlog onze samenleving verscheurde en in diepe ellendige omstandigheden stortte, was het vrouwelijk fenomeen in de schaakwereld een zeldzame verschijning. Aan het schaakfirmament straalde feitelijk alleen maar Miss Menchik, die o.a. ook Euwe aan zich wist te onderwerpen. Toch was hij, meen ik, de enige wereldkampioen die voor haar eens het hoofd moest buigen. Het kan ook een moment van hoffelijkheid zijn geweest van onze grand-maitre, die hem tot het omleggen van de koning heeft bewogen.

Een aantal jaren terug was er in Rotterdam een grote schaakmanifestatie, waarbij diverse grootmeesters een simultaan seance gaven. Zo ook Karpov, die een vrouwelijk lid van onze club remise aanbood en dat op een moment dat zij

reddeloos verloren stond! Ook hem misstond het woord hoffelijkheid niet. Donner Had zo zijn eigen mening over vrouwenschaak... Niet alleen Prins kon niet schaken, maar ook dames bedreven het spel slechts op hun intuïtie...

Maar als we nog eens verder terug gaan in de historie van het vrouwenschaak, dan staat in Het Tijdschrift van de Nederlandse Schaakbond van 1901 een partij afgedrukt, die ik gaarne eens in uw aandacht wil aanbevelen. De partij werd gespeeld in de wedstrijd Leidsch Schaak Genootschap tegen de Delftse Schaak Club, op 3 maart 1901.

Mej. S. Splinter – Bauer

Spaanse partij

e2-e4	1	e7-e5
Pg1-f3	2	Pb8-c6
Lf1-b5	3	Pg8-f6
0-0	4	Lf8-c5
c2-c3	5	0-0
d2-d4	6	e5xd4
c3xd4	7	Lc5-b6
Pb1-c3	8	Dd8-d7
Lc1-g5	9	d7-d6
Lb5xc6	10	b7xc6
e4-e5	11	d5xe5
d4xe5	12	

Het pleit is al beslecht. Er gaat een stuk verloren.

	12	Tf8-d8
Dd1-c	13	Lb6-d4
e5xf6	14	Ld4xf6
Lg5xf6	15	De7xf6
Pc3-e4	16	Df6-g6
Pf3-e5	17	Dg6-e6
Pe5xc6	18	Td8-d5
Tf1-e1	19	Lc8-b7
Pe4-g5	20	De6-h6
Pc6-e7+	21	Kg8=f8
Pg5xh7+	22	Kf8-e8
Pe7-f5+	23	

Zwart geeft op.

Het spel van deze jongdame was toch beslist niet gestoeld op alleen maar Donneriaanse intuïtie, eerder op gezond en logisch nadenken zoals Euwe predikte! In ieder geval liet zij geen splinter heel van deze boer! Guido Gezelle zou haar in die tijd hebben kunnen toegedicht, zoals hij dat ook deed toen hij het over een ander boer had, namelijk Boer Naes: `Ten waer, hij was geen leeuwenhart, maar toch hij was niet dwaas”

Anand en zijn voorgangers

De strijd om de schaakkroon heeft weer zijn beslag gekregen. Anand behield in 2008 de titel na zijn bewezen overwicht op Kramnik. Zo'n tweekamp betekent een nieuwe impuls voor de verdere ontwikkeling van de schaaksport. Die wordt niet alleen gehouden om vast te stellen wie de sterkste schaakspeler ter wereld is, maar met het treffen van grootmeesters ontstaat tevens een uitwisseling van wederzijdse opvattingen en ideeën. De praktijk van de tweekamp laat zien wie van de beide spelers op een bepaald moment het verst gevorderd is bij

het succesvol toep[assen daarvan. Anand was ditmaal de meerdere van Kramnik. Een niet gering aandeel van de kennis welke over het schaakspel bijeen is gebracht in de literatuur en tegenwoordig vooral in de databases, is veelal de verdienste van de grootmeesters en de uitdaging die zij zijn aangegaan, Maar op de schouders van de titelhouder rust een extra zware verplichting om een grotere bijdrage te leveren van de “schaakhorizon”.

Regerend wereldkampioen zijn geeft verplichtingen. Steinitz, de eerste gekroonde schaakkoning, maakte zich vooral verdienstelijk door het verder uitwerken van een logische speltheorie. Hij leerde de schaakwereld als het ware opnieuw rekenen (Hij zou in deze tijd niet misstaan!!).

Lasker daarentegen, was de eerste die zich serieus en op wetenschappelijke grondslag met de psychologische aspecten van het schaakspel bezighield. In zijn optiek was schaken vooral een strijd tussen het intellect van beide spelers.

De opvolgers van Lasker, Capablanca, gold als een onovertroffen meester der techniek. Dat leverde hem de bijnaam “schaakmachine” op. Zijn zogenaamde zekerheidstheorie, die overigens bepaald niet werd ingegeven door gebrek aan strijd lust, garandeerde hem een maximaal resultaat. De door hem op het bord gebrachte ijzeren wetmatigheid, waarvan de critici vonden dat ze de dood van het schaakspel betekende, vond echter met de aanvang van het tijdperk van Aljechin zijn einde. Deze toonde aan dat alleen een logische benadering van het spel waarbij zoveel mogelijk zetten vooruit werd gerekend, niet toereikend was wanneer daar fantasie, intuïtie en moed tegenover

werden gesteld. Maar dat ook een zo begaafde persoonlijkheid als Aljechin niet onfeilbaar was, toonde Euwe aan. Sindsdien hebben vele grote namen de troon beklommen, Botwinnik, de man van de Russische schaakschool, Smyslow, de beheersers van het eindspel, Tal, die de kunst in bracht, Petrosjan de pragmaticus, Spasski, de eerste universele speler. Toen kwam Fischer, die toch vooral gezien moet worden als iemand die de Russische schaaktraditie op creatieve wijze heeft voortgezet. Hij werd afgelost door Karpow, de praktijkgerichte, die de meeste toernooien heeft gewonnen. Toen kwam Kasparow, de geweldenaar, op één lijn met Fischer.

Lange tijd is het een omstreden zaak geweest op grond van welk reglement iemand zich wereldkampioen mocht noemen. In de ons achterliggende jaren heeft zich een rijtje, min of meer outsiders, met de titel getooid, die met het predicaat kampioen niet wereldwijd werden gesteund. De titel zou dan ook alleen maar moeten kunnen worden verworven als uitkomst van een tweekamp. Gelukkig zijn we nu dus weer op dat moment in de schaakgeschiedenis beland.

Aan Steinitz en zijn opvolgers zijn in het verleden ettelijke namen vooraf gegaan. Schaakspelers, die als 's werelds sterkste werden aangemerkt. De schaakgeschiedenis heeft dan ook vele grote spelers gekend. Een daarvan was zeker Paoli Boi, "de man uit Syracuse". Een van zijn navolgers., Louis Mahé de la Labourdonnais (1795-1840 en bekend van zijn vele partijen met Mac Donnell) omschreef hem als de grootste schaakspeler van de 16e eeuw, een dichter, soldaat en zeeman, een uiterst interessante

persoonlijkheid met een zeer afwisselend bestaan, een man die zich in zijn leven mocht verheugen over een machtig gezelschap.

Hij werd geboren in 1528, was afkomstig uit een rijke familie en had een meer dan uitstekende opvoeding genoten. Al spoedig viel hij op als uitstekend schaker met als bijzondere bekwaamheid meer partijen tegelijkertijd blind te kunnen spelen. Ook viel hij op door zijn snelle spel en combinatievermogen. Tijdens een verblijf in Napels kreeg hij de gelegenheid zich met de toenmalige officieuze wereldkampioen Leonardo Giovanni Da Cutri te meten, een partij die in remise eindigde.

Als aanhanger van de destijds aangehangen romantische schaakstijl reisde hij door heel Europa, waarvoor hij dikwijls door de aanzienlijken in de burgerij uitgenodigd werd. De hertog van Urbino nam hem zelfs enige jaren tegen een vorstelijke beloning in zijn dienst. Bovendien genoot hij de goede gezindheid van paus Pius V, die hem eveneens financieel ondersteunde, maar wel onder de voorwaarde, dat hij onder het "dak" van de Kerk bleef... Paolo Boi werd in de jaren tussen 1587 en 1598 officieus als wereldkampioen gezien. Het hoogtepunt in zijn schaakloopbaan bereikte hij in 1575, toen hij naar Madrid reisde om aan het eerste internationale toernooi deel te nemen, een toernooi dat door koning Filips de Tweede werd ingericht. Daar kwamen de beste spelers van de toenmalige westelijke wereld bijeen, waaronder Giovanni Leonardo di Bona, Alforso Cerón de Granada en hoogst persoonlijk Ruy Lopez, de naamgever van de Spaanse opening. Het toernooi werd gewonnen door Leonardo, die als prijs een aanzienlijke som geld uit de staatskas kreeg. Korte tijd daarna echter

gelukte het Paolo Boi ook te winnen van Ruy Lopez en Alfonso Cerón. Als beloning gaf koning Filips II hem een officiële post in Sicilië met een jaarsalaris van 500 kronen. Ook kreeg hij een aanbevelingsbrief voor de broer van Filips, Johannes van Oostenrijk, mee.

Een definitieve bevestiging van zijn grote speelsterkte kreeg hij in Portugal, waar hij de beste spelers van het land trof en ze alle overwon, waaronder koning Sebastian de Eerste. In zijn stervensjaar werd hij echter vernietigend verslagen door een jonge speler, genaamd Alessandro Salvio, die nu nog figureert in de schaaktheorie (het Koningsgambiet). De ouderdom had zijn tol geëist. Waar zijn stoffelijke resten rusten is niet bekend, maar geschiedvorsers spreken van een begrafenis, een prins van Koninklijke bloede waardig. Gedurende zijn schaakloopbaan moet hij rond 400.000 escudos verdiend hebben, voor de toenmalige verhoudingen een enorme som.

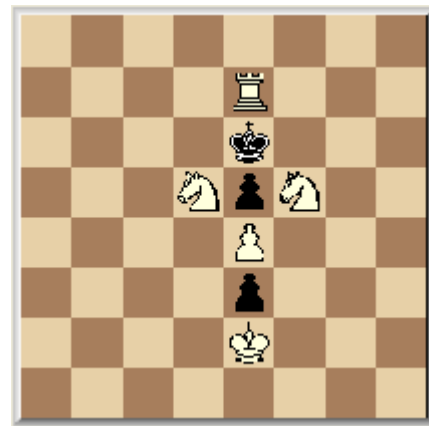
Een oude legende van Paolo verhaalt over een jonge dame, waarmee hij enkele partijen zou hebben gespeeld. Zogenaamd hadden zij beurtelings een partij gewonnen, waarin in een de volgende stelling ontstond:

Op dit moment kondigde de met Wit spelende dame mat in 7 zetten aan. Bij Paolo kwam direct de gedachte op, dat

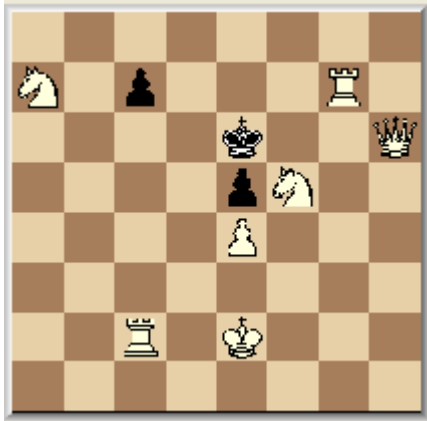
deze aardige dame niet anders dan de duivel in eigen persoon kon zijn. Vertwijfeld verzonk hij in gebed om de goddelijke bijstand te verkrijgen, die hij zo nodig had om het mat af te wenden en een wonderbaarlijke verdediging in gang te zetten.

De partij werd als volgt voortgezet:
 1. T_{xg7+}, K_{f6} 2. D_xe6+, T_xc6 3. T_xc6+, D_d6 4. T_xd6, c_xd6 5. P_c7, d5 6. P_xd5+, K_e6

In deze stelling kon de duivel niet met de 7^e zet T_d6-e6+ mat geven en gaf met berusting, omdat hij moest toegeven, dat als hij de tegenstander mat zou zetten, op het bord een volmaakt kruis zou bewerkstelligen, het symbool van de goeden tegenover de kwaden...

Maar wat zou er gebeurd zijn als de schone dame in de gedaante van de duivel en schaakprogramma als Fritz uit onze tijd zou hebben kunnen raadplegen? Dan zou het haar gelukt zijn via een kleine slachting hoogstpersoonlijk van de schaakkoning te winnen. Kijk nog maar eens naar de uitgangstelling. Na een wat langere analyse zou ze hebben vastgesteld, dat zowaar diverse matvarianten in 6 zetten mogelijk zijn: 1. T_{xg7+}, K_{f6} 2. D_xa3, T_d6 (o.a.) 3. D_xe3, T_d2+ 4. D_xd2, T_c2 5. T_xc2, K_e6 6. D_h6# met de volgende eindstelling:

Het kan natuurlijk zijn dat de duivel in het aangezicht van de huidige techniek reeds toen van schrik zou zijn doodgefallen.

Schaken en het gevangeniswezen

Jaap Staal

Onlangs verscheen op de website van de RSB een oproep of iemand bereid was een simultaan séance te geven in de gevangenis. Ik weet niet of er positief op is gereageerd. Als dat wel zo is, hoop ik dat de simultaangever de ervaringen zijn bespaard die twee andere welzijnswerkers zijn overkomen.

De eerste was Henny Vijgeboom, die in de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw niet alleen een razende reporter, maar ook een verwoed speler was. Hem werd gevraagd ook een simultaan séance aan gevangenen te geven, en hoewel hij er tegenop zag om met de wereld van gangsters en boeven geconfronteerd te worden, voelde hij zich toch gevlend door het aanbod en liet hij de zware deuren van de gevangenispoort voor zich openen. Ik ben vergeten hoeveel tegenstanders hij had. Ze zagen er niet zo schrikwekkend uit en hij was niet te beroerd om ze een hand te geven. Tot de man aan bord 9. Die kende hij, dat was een gewaardeerd lid van een der zusterverenigingen, een keurige man. “Wat doet u hier?”, vroeg Vijg

verbaasd. “Ik zit hier voor moord op mijn vrouw”, kreeg hij ten antwoord. “Mijn kinderen komen mij geregeld opzoeken. Ze begrijpen alleen niet waarom ik het niet veel eerder heb gedaan, Ze nemen me niets kwalijk”.

Het tweede geval is nog pijnlijker. Het betreft Weenink, een der sterkste spelers van Nederland begin jaren dertig. Weenink gaf geen simultaan séance; in het kader van rehabilitatie en resocialisatie gaf hij schaaklessen aan celbewoners. Nu is schaakles geven aan volwassenen in de regel al een weinig resultaat opleverende bezigheid, maar voor deze gevangenen was het echt boter aan de galg gesmeerd. Met een uitzondering: er was onder hen een duidelijk schaaktalent, die zeer veel vorderingen maakte en ook zeer geïnteresseerd in het spel was.

Toen diens straftijd voorbij was, wilde hij lid worden van het VAS, Weeninks club. Maar de andere leden voelden er niets voor om een dief en zakkenroller in hun gelederen op te nemen. Hoe Weenink ook aandrong, hoe hij wees op het resocialisatieproject en hoe hun afwijzing er ongetwijfeld toe zou bijdragen zijn protégé weer op het slechte pad te brengen, ze bleven keihard

Een nabetrachting

27 april 2009 overleed **Mr. Anton Otto Hermannus Tellegen Bzn.**, oud voorzitter van NRSF Wilhelm Steinitz, Hij werd 86 jaren oud. De teraardebestelling vond plaats in besloten kring.

Tellegen was vele jaren lid van die vereniging, thans opgegaan na de fusie met Schiebroek WR en Hillergersberg in sv. Erasmus. Zijn teruglopende gezondheid was destijds aanleiding het lidmaatschap

niet langer voort te zetten.

Anton Tellegen heeft bij NRSG Wilhelm Steinitz vele bestuursfuncties vervuld. Zijn laatste ambtstermijn betrof het voorzitterschap als opvolger van Alex de Wilt, die weer Hans Landwehr had afgelost.

Met de naam Tellegen komen herinneringen boven met betrekking tot fusiebesprekingen, die in het najaar van 1992 plaats vonden met het bestuur van Schiebroek Westen Regina. Aanleiding daartoe was de verhuizing van “Steinitz” van de Walenburgerweg naar de Paleiszaal van De Esch. Voor bijzonderheden hierover mag ik verwijzen naar “Schaakpraet(je) nr. 141, augustus 2005 van NRSG Wilhelm Steinitz, eveneens opgenomen in het kader van de afsluiting van het clubblad van Erasmus. Daarin is uitvoerig ingegaan over die gebeurtenissen in dat jaar.

Terug naar Heintje

Decennia geleden was er de volksartieste Heintje Davids, zus van de beroemde Louis Davids, die in lang achter ons liggende jaren alom bekende klanken rondstrooide door Nederland, zoals liedjes over Ome Jan, die een lot had gekocht in de sweepstake of over De voetbalmatch tussen Ajax en Blauw Wit, waarin een brok kifteling optrad als scheidsrechter, die doodschoppen om een hoekie liet nemen en Jesus Jan er vallen toch geen dooien tot kreet van de massa verhief, intussen ook nog Hup Feyenoord roepend. Ook de kleine man, die een Fordje had gekocht en daarmee de Jordaan op stelten zette, dreunt nog na in grijze hoofden! Ach, mooie herinneringen aan een tijd die ver, heel ver achter ons ligt. Die Heintje nu bestond het om na jaren van jolijt en treurnis op de

planken haar afscheid aan te kondigen, dat daadwerkelijk nam en daarna steeds weer terugkeerde om nieuwe triomfen te vieren. Totdat het lachwekkende van steeds maar aftreden en dan weer optreden haar de baas werd en zij voorgoed de gordijnen achter zich dichttrok.

Zo'n gevoel bekruipt mij als ik er me toch weer toe zet, na met het vorige nummer mijn schriftelijk zijn in deze schaakwereld af te ronden, de gang van ons eerste naar het schavot, want zo mag je een degradatie toch bijna betitelen, nog eens voor de geest te halen. Wel heb ik in korte trekken dit verscheiden van het eerste uit het Walhalla op de website al belicht, maar dat kort gehouden relaas, dat in een verloren halfuurtje tot stand werd gebracht, doet geen goed recht aan de heroïek, die het gebeuren tegen Terneuzen omgaf. Het belang van die ontmoeting op 18 april 2009 in onze zonovergoten contreien, tegen het bezoekende Terneuzen was overduidelijk.

Met naog 2 ronden voor de boeg kon degradatie alleen worden afgewend als die laatste wedstrijden winnend zouden worden afgesloten en ook dan waren we nog afhankelijk van wat de concurrentie voor die afdaalrace de laatste ronde zou weten te presteren. Een korte blik op de stand onderaan de ranglijst laat het belang zien:

Terneuzen	5 punten
Spijkenisse 2	3 punten en
Erasmus	2 punten.

Winnen van Terneuzen zou inhouden tot op 1 punt komen van Terneuzen en dan afwachten wat de laatste ronde nog zou brengen,

Twee partijen kenden al vroeg een beslissing. De partij van Pieter Sturm had een stormachtig verloop. Vanuit de

opening wist de Witspeler een aanval op touw te zetten, die gefronste wenkbrauwen te weeg bracht bij de toeschouwers. Na 13 zetten had Wit al een betere stelling. Zwart moest snel iets doen aan de centrumformatie en ontwikkeling van nu achter het front opgestelde stukken, dus kwam 13..., c5 zeker in aanmerking.

Het werd: **13...**, **Pf7 14. De2, Te8 15. Pe5, Lxe5 15. dxe5, Pf8**

Zwart had hier actiever moeten optreden: 16..., Dh4! 17. g3, Dh3 en hij heeft niets te vrezen.

17. Lc2, Ld7 18. Pg3, c5 19. Dg4, Ted8
 Beter lijkt hier: 19..., Ph9 20. Lg5, Df7 21. Te3, Phg6! 22. h4, b5 23. h5, Pe7 24. Tf3, Pf5 25. Pxf5, exf5 26. Lxf5, lxf5 27. Txf5, Db7 28. Te1, Pe6 29. h6, b4 30. Lf6, g6 31. Tf3, bxc3 32. bxc3, Da6 33. Tg3, Dxa2 en het is niet direct aan te tonen waar Wit zijn winst moet halen.

20. Ph5

Het begint nu toch echt te wringen!

20..., g6

Meer kansen bood 20..., Pg6 21. Lxg6, hxg6 22. Dxg6, Ph8 23. Dg4, Df7 24. Lh6, Dg6 25. Dxg6, Pxg6 26. Lxg7 Wit staat dan wel beter, maar de gevaren rond de majesteit zijn dan tot na Koninginnedag uitgesteld (N.B.: Ik stel dit op 30 april op schrift...).

21. Pf6+, Kg7 22. Te3

Ook de houwitsers komen naar het front.

22..., Le8 23. Th3, h6

23..., Kh8 24. Lxg6, Pxg6 25. Dxg6, Ph6 26. Dxxh6 en Wit wint.

24. Lxh6+, Pxxh6 25. Dh4, d4 26. Dxxh6+, Kf7 27. Lxg6+ Zwart geeft op.

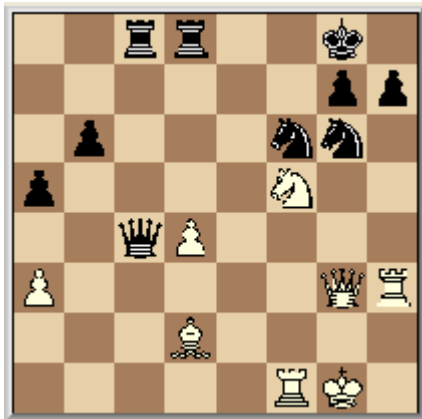
Jan Seeleman kon ook al spoedig de stukken in de doos doen. Zijn tegenstander gaf de voorkeur aan het opofferen van een pion ten gunste van een vlotte ontwikkeling. Een verloren tempo en een niet opgespeelde d-pion deed het lot van de Terneuzenaar al snel aan een zijden draadje hangen. Toen de zwarte koning zonder gezelschap ook nog achter de paaltjes verkeerde, was het snel gedaan. Al vroeg in de middag was het daarmee 1-1 geworden.

Daarna kwamen de voorzichtiger lieden aan de beurt en zij remiseerden dan ook. Jos van der Kaap ging voortvarend van start in de opening: alle pionnen op de koningsvleugel renden naar voren en een lange rokade moest de latere plannen ondersteunen. De tegenstander plombeerde waar mogelijk en bracht zijn koning ook op die damevleugel in veiligheid. Na wat schermutselingen werd de vrede getekend. Ook bij Leo Verhoeven kwam zo'n vredelievend besluit tot stand. Dat ging via een witte raaf: een Sokolsky. Vaak ontardt die opening in halsbrekende toeren gericht tegen het centrum, maar in deze partij ging het spectaculaire aan de kijker voorbij. Er werden wat officieren ontdaan van de epauletten. En toen de strijdkrachten voldoende waren gedecimeerd volgde van Wit het voorstel het punt te delen. Dat werd door Leo even aangeien, maar niet veel daarna was dit toch het resultaat.

En zo was het dan 2-2 geworden en waren

vier uren van dreigen en tegen dreigen voorbij gegaan.

Zorgelijke gezichten kwamen pas in de laatste uurtjes! Dat was zeker nog niet het geval bij de partij van Henk de Kleijnen, die in Half Slavisch een Opmarsvariant voorgetoverd kreeg. Toch niet zo'n aan te bevelen variant voor Wit, want hij zal op de een of andere manier verzwakkingen moeten toestaan op de damevleugel. Zwart moet in de opening dan wel agressief blijven en dat gebeurde n te weinig. Toch verliepen de zaken voor Henk niet slecht. Een belangwekkend moment deed zich voor na 26 zetten!

26..., De6

Henk had hier 26..., Pe4! kunnen doen. De witte loper moet dan de loper gaan dekken.
 27. Dxc4, hxc4 28. Pe7# ligt dan op de loer, maar Zwart kan het nog juist redden met 27..., Dxf1+ 28. Kxf1, Pxd2+ 29. Ke2, hxc4 30. Pe7+, Kf7 31. Pxc8, Pc4! En het voordeel gaat dan naar Zwart uit. Wit moet dus anders en wel 27 Dd3, Pf6 28. Lg5, Tf8 29. Lxf6, Txf6 30. Dxc4, Txc4 31. Te3, h5 (een ventiel) 32. Te8+, Kh7 en de verhoudingen zijn nog aardig gelijk.
27. Lg5, Tf8 28. Dd3, Pd5??
 28..., Pe4!! En Wit heeft grote problemen!
 29. Ph6+, gxh6 30. Txf8+, Pxf8 31. Lxh6, Tc3 32. Df1, Pg6 33. Tf3, Txf3 34. Dxf3

en Zwart gaat op weg naar de overwinning...

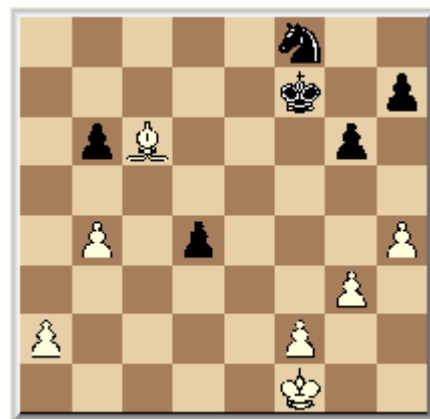
29. Db1, Pf4??

En nu is Zwart in last!. En gingen de mondhoeken van de toeschouwers naar beneden...

30. Pe7+!, Pxe7 31. Dxc4+, Kf7 32. Txf4+. Ke8 33. Te4, Dd6 34. Dxc7 35. Th7

Een algehele verlamming tot slot en Henk kon nog ternauwernood de hand schudden ten teken van overgave. Daar ging onze hoop op teamwinst voor een groot deel ten onder.

Slechts Jaap Staal deed ons nog opveren uit de lethargie, die zich van ons had meester gemaakt. Hij kreeg te doen met een aanhanger van Tsjigorin in een d4 opening, maar hij ontweek s'mans bedoelingen al direct. Vreemd dat iemand Tsjigorin speelt om dan vervolgens zijn plan (dxc4) niet te volgen. Toch verliep de partij via logische lijnen en was het voor Jaap moeilijk voordeel te sorteren. Maar Zwart wilde te snel de zaak openbreken en mede daar\door kreeg Jaap een betere positie, met een e-lijn als invalsbasis. Zwart, daarentegen had maar 1 troef, een vrije d-pion. Na 35 zetten waren de rollen duidelijk verdeeld. Wit heeft groot voordeel, voldoende voor de winst.

35... Ke6 36. Ke2, Kd6 37. Le4, Pe6 38. Kd3, Ke5 39. a4

De pion is de sleutel naar winst.

39... Kd6 40. f4, Kc7 41. f5, gxf5 42. Lxf5, Pf8 43. Kxd4, h6

Het paard staat aan de knieklusters en op 2 vleugels is er een boerenopstand aan de gang.

44. g4, hxg5 46. hxg5

Voor Zwart restte er nu alleen overgave. Was met die 3-3 stand in de wedstrijd nu nog van alles mogelijk?

Over Pietrow hebben we het nog niet gehad en ook niet over Leo de Jager, die beiden nog in verwoede strijd gewikkeld waren. Andrzej's partijen zijn onnavolgbaar, op papier wel te verstaan. Ik ben zelfs niet in het bezit gekomen van zijn notaties, zo ze dat wel waren, dan zijn ze, voor mij althans, onleesbaar. Wat wel kan is zijn partij aanschouwelijk volgen, maar er zijn 8 borden langs te lopen, dus je kunt er niet de gehele middag bij gaan staan. De partij volgde patronen, die onze Zwartspeler op het lijf zijn geschreven. Desondanks kon hij niet verhinderen dat hij een pion moest inleveren, maar ook dat patroon is hem niet onbekend. Het gezicht waarmee hij langs liep sprak boekdelen. En ook zijn commentaar daarbij: "Dat wordt weer knokken...". Maar op gevaar af eentonig te worden, ook dat knokken en zeker in eindspelen is hem welbekend! Hij bracht de remise dan ook feilloos binnen.

Alles hing nu af van bord 8, waar Leo alles in het werk stelde de hoop levend te houden. Hij moest opboksen tegen een Pirc en deed dat zoals het betaamt. Zwart kon in de opening nog een variant van een schijn stukoffer brengen, maar zag daar van af, hoewel hem dat minstens gelijk spel had kunnen opleveren. Een moment van

opwinding veroorzaakte Leo toen hij na ampele overweging zelf een schijnoffer bracht!

Zwart speelde hier: **17... cxd5**
Leo kon hier voortzetten met: 18. Dxf6+, Kxf6 19. Pxd5+, Kg7 20. Pxc7, Txc7 21. Ld5 Zwart moet dan handelend optreden om niet in het nadeel te komen. Dat kan met 21... b5! 22. axb5, Txb5 23. Kd2, Tb4 24. f3, a4 25. Tb1, Td4+ 26. Ke3, Pe6 en dan lijken de kansen wel aardig verdeeld. Maar Leo tuurde en tuurde niet voor niets! Het werd:

18. h5 Een variant is dan hier, naast 18..., Pcxh4 en 18..., Pxb3+ ook: 18..., dxc4 19. h6+, Kg8 20. Dxf6, Pe6 21. Pd5, Dd8 22. Pe7+, Kf8 23. Txd6, Dxd6 24. Pxc8, Txc8 25. Dh8+, Ke7 26. Dxc8 en Wit staat goed.

18. ..., Dd8 19. Lxd5, Pxd5 20. Pxd5, h6 21. c4, Pe6 22. Kb2, Dg5 23. De3 Initiatief gaf nog 23. Th2

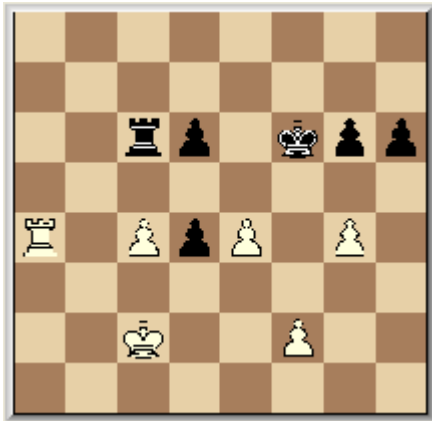
23... Dxe3 24. Pxe3, Pd4

Sterker"24... Tc6.

Het spel staat nu wel gelijk.

Een tweede moment was na de 33^e zet van Zwart:

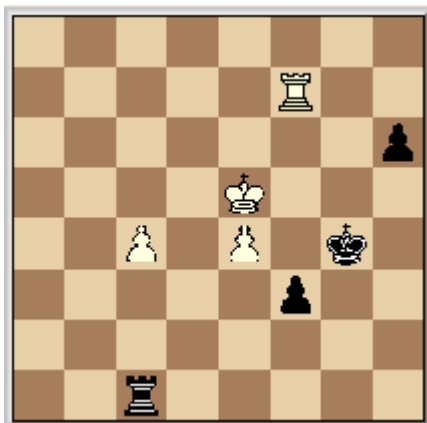

34. f4

Meer kansen bood: 34. Kd3, Ke5 35. Ta8, Kf4 36. Tf8+, Kxg4 37. Tf6, Kh5 38. e5, Tc8 39. ed6, Kg5 40. Tf7 met groot voordeel.

Een laatste moment:

Van de witte kansen is niets overgebleven. Er moet foutloos worden gespeeld om remise te bereiken. Maar daar vroeg de stand van de wedstrijd niet om! Er moest worden gewonnen!

43. Kd5, Kg3 44. e5, Td1+ 45. Kc6, Ta1 46. e6, f2 47. e7, Te1 48. Kd7, Td1_ 49. Tc7, Te1 De positie is nu gelijk en remise is binnen bereik. Maar Wit wilde forceren...

50.c5! Dit geeft onbeslist uit handen. 50..., Te7+

Leo spartelde nog enige tijd teen, maar de winst in de partij ging naar Zwart. Degradatie werd daarmee een feit, want

Terneuzen kwam met deze 2 wedstrijdpunten op 7, waar wij op 2 bleven staan. Spijkenisse 2 wist in deze ronde ook nog 2 punten binnen te halen en meende zich hiermee rijk te kunnen rekenen. Maar dat was alleen maar gedurende de tijd dat de Spijkenissers onkundig waren van onze nederlaag. Hun triomfgehuil verstomde en sloeg ook om in diepe wanhoop... ook zij degradeerden!

Er rest ons eerste nu nog een ere defilé in Sas van Gent tegen hun derde team. En dat definitieve afscheid staat gepland voor 9 mei 2009. En ook dan zal Heintje de Jong nog eenmaal op het podium staan (Ach, die waarheid kwam pas in 2012...) Voor de volledigheid nog de persoonlijke uitslagen:

Pietrow – M. Freeke	½-½
Van der Kaap – J. Breukelman	½-½
Sturm – Quinten Ducarmon	0-1
Staal – K. Freeke	1-0
Verhoeven – Kamminga	½-½
Seeleman – A. Breukelman	1-0
De Kleijnen – Lansay	0-1
De Jager – Dees	0-1
	3½-4½

Pim Kleinjan, seniorenkampioen

16 mei 2009 werd in Spijkenisse het jaarlijkse Seniorenkampioenschap afgewerkt. Als vanouds voortreffelijk georganiseerd door Simon van der Beek, bijgestaan door alles wat hem lief is! Deze keer waren niet minder dan 102 deelnemers, verdeeld over 3 klassen afhankelijk van leeftijd en speelsterkte, aan de start verschenen. Zij hebben elkaar met het nodige vuur bestreden. In de belangrijkste groep, waaraan de titel Seniorenkampioen was verbonden, zegevierde **Pim Kleinjan**. Hij hield een

meute titeljagers achter zich, waaronder de kampioenen van de laatste jaren. Prima prestatie, prachtig resultaat! Een waardige navolger in de reeks van **Jan Seeleman** en van **Jaap Staal**, die al diverse malen met succes de troon had bestegen!.En in 12 nam **Symon Algera** het stokje over. Erasmus laat zich zien!

Huisvesting

Begin 2010 besloot het bestuur van Erasmus op een bestuursvergadering een enquête uit te zenden teneinde vast te stellen of er behoefte bestond aan verhuizing naar een andere speellocatie. Er was zo hier en daar nogal wat kritiek binnengedruppeld ten aanzien van de huidige locatie in de Melanchthonschool. De enquête is door 29 van onze leden ingevuld. Dat valt een beetje tegen, ook omdat niet alle vragen zijn beantwoord. De wel beantwoorde vragen laten een verdeeld beeld zien. Het houdt elkaar (verhuizen van speelzaal of juist niet) wat aantallen betreft ongeveer in evenwicht, waarbij degenen die willen verhuizen er wat meer uitgesproken over zijn dan degenen die in de huidige zaal willen blijven. Het is moeilijk op basis hiervan een conclusie te trekken, ook omdat vrij veel leden niet hebben gereageerd, wellicht omdat ze geen behoefte hebben aan verandering. Het bestuur besluit daarom degenen die niet hebben gereageerd telefonisch te benaderen om zo meer reacties te krijgen, Cor van As gaat bellen. Met een week of twee beslist het bestuur dan of een huisvestingscommissie wordt ingesteld. Zeer verheugend is wel dat vijf leden zich bereid hebben verklaard deel uit te maken van een huisvestingscommissie. Overigens gaat de school er vanuit dat er op 1 september 2012 een nieuwe schoollocatie

is.

Wat later werden we door Wim Witvliet gewezen op een mogelijkheid een zaal te bekijken bij verzorgingshuis Laurens Arcadia aan de Apollostraat, hemelsbreed enkele honderden meters van ons huidige clublokaal. Met name voor de leden die duidelijk tegen waren vanwege de bereikbaarheid of omdat het voor hen nu zo lekker dichtbij is, zou dat dan misschien niet meer zoveel uit behoeven te maken. Inmiddels is het voltallige bestuur daar een keer wezen kijken. Het lijkt zo op het eerste gezicht een reëel alternatief. De zaal is groot genoeg, goed bereikbaar en beschikt over voldoende parkeer gelegenheid. Er is zelfs een inpandige rookruimte, zij het dat daarvoor wel even een korte wandeling moet worden gemaakt, maar dat compenseert dan weer wat slechte gevolgen van dat roken zullen we maar zeggen. Alles bij elkaar lijkt het een serieuze optie om verder uit te werken. Daarom is besloten om met de manager in gesprek te gaan om verdere zaken als zaalhuur etc te bespreken.

Het nieuwe seizoen 2010-2011 is al weer een week op 8 oud en er was veel nieuws om aan te wennen. We kunnen wel stellen dat we met de nieuwe speelzaal bij Arcadia er duidelijk op vooruit zijn gegaan. Tot heden geen wanklank gehoord. Zelfs niet van degenen die de bardienst moesten draaien. We zullen daarvoor allemaal een keer aan de beurt komen. Tot heden heeft de wedstrijdleider het steeds zo weten te regelen dat eerst diegenen aan de beurt komen die een grote kans wordt toegedicht straks in de A of B finale terecht te komen omdat het dan niet gemakkelijk is een avond voor een bardienst te moeten missen. De penningmeester heeft inmiddels berekend dat het aantal consumpties in lijn ligt met wat verwacht – lees begroot –

werd, zodat het ook financieel wel snor zit. Dat zal nog beter worden als een ieder binnenkort en dus ruim op tijd zijn contributie heeft overgemaakt...!

Oostflakkee een verhaal apart

Ons zesde, een viertal dit jaar, uitkomend in de Viertallencompetitie 2010 van de RSB, heeft soms wat moeilijkheden ook met vier man uit te komen. Oorzaak? Teruglopend ledenbestand, maar ook uitval door ziekte. Een viertal mag per seizoen slechts uit 7 man kiezen en als dan 1 man door ziekte afvalt en anderen op grond van leeftijd niet alle uitwedstrijden willen meemaken, dan kan er soms een kink in de kabel komen!

Dat was het geval bij de uitwedstrijd naar Oostflakkee, die woensdag, 6 januari op de rol stond. Die dag stonden de weergoden de match niet toe, dus werd de pot verschoven naar een weekje later. Ook toen was het weer spelbreker, maar ook kon ons team niet meer dan 2 man bijeenbrengen om de barre reis te ondernemen. Dat nu is tegen de regels en diezelfde regels bestraffen ons team met 2 wedstrijdpunten in mindering. Ja, dat geldt ook al voor een gezelligheidscompetitie, waarin sportief niets op het spel staat, het gaat immers vooral om schaakplezier... De wedstrijd is alsnog gespeeld op een derde dag en toen trok ons viertal, nu wel voltallig, aan het langste eind. Gewonnen, maar toch geen wedstrijdpunten verdiend, want 2-2=0.

Intussen heeft het zesde op 25 januari al weer gespeeld en ditmaal thuis tegen De IJssel. Er werd verloren met 1½-2½. Door het akkefietje met SOF, want dat is de afkorting van Oostflakkee, typisch want de sof was voor ons... staat het zesde nu

op plaats 9 in plaats van op plaats 6. Moedig voorwaarts maar weer!

RSB Jeugdkampioenschappen bij Erasmus

Een bijdrage van Jaap van Meerkerk

In januari 2010 bood onze schaakvereniging Erasmus onderdak aan de persoonlijke jeugdkampioenschappen van de RSB. Deze kampioenschappen zijn tevens selectiewedstrijden voor de Nederlandse jeugd schaak kampioenschappen. Er werd op drie zaterdagen van 10.00 tot 17.00 uur volop en fanatiek geschaakt door de regionale jeugd in alle categorieën: A jeugd t/m 20 jaar, B t/m 16 jaar, C t/m 14 jaar en D t/m 12 jaar. Voor de A- en B-categorieën is het speeltempo 35 zetten in 90 minuten waarna de bekende uit vluggerfase begint van 15 minuten per speler. Noteren is verplicht. De D-categorie speelt in een tempo van 40 minuten p.p.p.p.

Voor de AB groep werd een apart stiltelokaal ingericht met hulp van leerlingen uit de Mavo 3 klassen van Melanchthon-Schiebroek. Zij vervulden deze van tevoren uitgebreid besproken taak met verve en verdienden er hun wettelijk verplichte uren voor hun maatschappelijke stage. De AB-groep zorgde voor een aantal spectaculaire schaakpartijen die Arie de Jong er ogenblikkelijk uitpikte voor een voor hem zo kenmerkende analyse. De C-groep speelde 2 zaterdagen in de kantine. Op de derde en laatste zaterdag van januari kwamen de jongste Rotterdamse schakertjes van de F (t.m 9 jaar), G (t/m 8 jaar) en H (t/m 7 jaar) in groten getale opdraven. Zij speelden in principe zonder klok (!) en werden in de gezellig volle

kantine bijna geruisloos aangemoedigd door hun ouders, kregen broodjes, drankjes en snoep van de Melanchthon leerlingen uitgereikt en konden zich naast het schaken ook nog eens te goed doen aan sjoelen (en joelen) of tafeltennissen in het belendende tekenlokaal. Je begrijpt dat onze derde speelzaterdag een ware schaak(kermis)happening werd waarvan alle bestuursleden, die overigens zonder tegenzin twee of drie zaterdagen opofferden en zich daarbij geheel in dienst van het jeugdschaak stelden, zichtbaar hebben genoten.

Die derde speelzaterdag kwamen ook een aantal jeugdverenigingen (met teams van vier) uit de regio Gouda onderling uitmaken wie de sterkste was. Dit JCJ werd in lokaal 65 en 66 gespeeld. Al met al een hele drukke zaterdag dus!

Onze Erasmus-bestuursleden hebben zich zoals altijd maar nu in het bijzonder voor het jeugdschaken fantastisch ingezet! Zij hadden ruim van tevoren van bovenstaande bijdrage leveraar een op de RSB-regeltjes afgestemd organisatieschema ontvangen waarop tijden, lokalen, taken en personen stonden aangegeven. Daardoor kon alles lekker geruisloos en ontspannen verlopen, zag ik de ervaren oude schakrot en nimmer aflatende columnist Arie de Jong, onze wedstrijdleider extern, de Spijkenisser Paul Wilhelm en de bijna gediplomeerde arbiter Cor van As en onze onvolprezen secretaris Leo Verhoeven als fanatieke scheidsrechters in de diverse lokalen optreden, zonder daarbij de taken van onze op (schaak)computers verliefde voorzitter Ron Ansem tekort te willen doen! Hij was het immers die die zaterdagen voortdurend voor het vlekkeloos bijwerken der standen zorgde. de standen voor alle categorieën jeugdspelers, zodat tegen het einde van de

tweede speeldag snel met de prijsuitreiking van de grote C-groep kon worden begonnen, een taak die ik onverwachts door de RSB in de schoot geworpen kreeg. Ik greep direct mijn kans om ons eigen jeugdschaaktoernooi nog eens lekker onder de aandacht van de schaakfanatiek toevoorders te brengen. Alle toevoorders kregen ook een Erasmus-flyer met de toernooigegevens aangereikt: 6 maart Erasmus Internationaal Jeugd schaaktoernooi!, voor alle categorieën met aantrekkelijk prijzenfonds en meetellend in de Grand-Prix. Voor meer gegevens verwijs ik graag naar onze eigen website en die van de RSB (onder jeugdschaak, kalender jeugdschaak) Veel dank en hulde voor de vier Melanchthonners uit Mavo 3 die ons (het bestuur en de RSB-bobo's) veel werk uit handen hebben genomen. Ik geeft het je te doen: koffie zetten, thee zetten, bardienst de hele dag!, ordedienst (rust! In de gangen), broodjes inkopen en klaarmaken en verkopen, sjoelen en tafeltennis regelen, lokalen inrichten (drie keer op de vrijdagmiddag en drie zaterdagen), borden en stukken en klokken installeren, opruimen.

Geen enkele klacht hebben wij venomen over ons heerlijk sombere gebouw. Jazeker, verschrikkelijk somber, vooral 's nachts en na een nederlaag. Nee, integendeel. Op het zonnige en besneeuwde schoolplein werd vooraf lekker gevoetbald. De stralende kinderen keken niet droefgeestig naar "gebladderde muren" en merkten kennelijk niets van een "DDR-sfeer" en een spellocatie die meer weg zou hebben van een "overvolle bezemkast". Prachtige metaforen, hoe treffend ook, waarmee Peter Kemner onze schaakveste wegzette, na het zure pak slaag dat zijn Charlois Europoort 4 van ons 2^e Erasmusteam te incasseren kreeg. Nee, de schakertjes

zorgden voor een onvergetelijke schaaksfeer. Dit RSB-jeugdkampioenschap kon nu kosteloos plaatsvinden, geen verplicht ingehuurde peperdure Castagnet medewerkers. Reken even mee: 2 barmedewerkers, 7 uur per zaterdag maakt 42 uur uurloon. Tel uit je winst. Voor de sombere uitstraling maak ik me na zo'n prachtig schaakevenement echt geen zorgen.

Uiteraard kunnen we nagenieten. Lees de verslagen van Arie de Jong erop na, bekijk de vele foto's op de RSB-site. Geniet daarbij van het tastbare schaakplezier en de voelbare spanning.

Volgend jaar willen wij deze kampioenschappen graag weer binnenhalen, tenzij een nieuwe en (te) dure locatie dit ons onmogelijk maakt.

Het 14^e Watertorentoernooi

Het op 18 april begonnen en op 7 juni 2011 besloten veertiende Watertorentoernooi kende een enerverend verloop, dat eerst in de laatste seconden de beslissing opleverde voor de prijsverdeling. Het toernooi met als ondertitel Jan van der Kooij Memorial kende in de slotstand 53 deelnemers, waaronder een aantal deelnemers van buiten de vereniging, dat als vaste bezoeker mag worden betiteld. Ook nu wisten enkelen daarvan de strijd om de bovenste plaatsen lang vol te houden. Een in herinnering blijvend moment is zeker de strijd in de laatste ronde tussen Rick Ensering en Frank van Zutphen. In "the dying seconds" overzag Frank, waar iedereen bijstond en die het wel zagen!, dat hij in 1 zet mat kon geven! In plaats daarvan bood hij remise aan, wat door Rick gretig werd geaccepteerd. Het had wel verstrekkende gevolgen voor de totaaluitslag!

Jos van der Kaap werd winnaar! Bij winst zou Van Zutphen samen met Pietrow op de 2^e plaats zijn geëindigd en zouden de prijzen uitsluitend in handen van leden van Erasmus zijn gekomen! Nu was Rick Ensering de gelukkige!

De eerste acht:

1. Jos van der Kaap	6
2. Andrzej Pietrow	5½
3. Rick Ensering	5½
4. Nathanaël Spaan	5
5. Frank van Zutphen	5
6. Paul van der Kooij	5
7. Jan Seeleman	5
8. Melvin Holwijn	5

De overigen moesten het met minder punten doen/

De 3 ratingprijzen vielen in handen van:	
Martin Rensen	< 1900
Rinus van der Linde	< 1750
Harry Nefkens	< 1550

Uit de oude doos

Sommige artikelen zijn van alle tijden, slechts namen kunnen worden verwisseld en zie je het heden toch gewoon voor je. Vervang bijvoorbeeld Lasker en Tarrasch door Karpov en Kasparov of Anand en Topalov en wat volgt is niet meer uit het clubblad van NRSV in 1930... maar is weer van alle dag.

Van schakers en schaken

Uit het clubblad van NRSV van 1930 en opnieuw geplaatst in

*"Schaakpraet van en over
N.R.S.G Wilhelm Steinitz".*

*April 1986,
samengesteld door
A.J. Dingenouts*

Mijn eerbied voor de kunst is groot, maar van de kunstenaar moet ik niet veel hebben.

Nu heeft Lasker gezegd dat schaken kunst is en geen spel. De conclusie ligt voor de hand.

Schaken vind ik iets prachtigs, maar lachwekkend en ergerniswekkend zijn sommige schakers.

Zet een man van adeldom en zielengrootheid, van indrukwekkend breed karakter, zet 'n kerel die toonbeeld is van het beminnelijke gebaar achter 'n schaakbord en je ziet een belachelijk kleinzielig kereltje, 'n product vol zelfadoratie en vol van zucht tot kleineren ten opzichte van de ander. Je ziet een zielengedrocht, een mispuntje en een monster vol van gift en venijn.

Je moet niet nemen het geval van 'n amice die 'n partijje bij je komt maken, je beste sigaren oprookt, het laatste scheutje whisky uit je f les haalt en onder aan de trap de meid nog 's staat te zoenen. Die blijft wel met je opschieten! Neen, je moet mijn stelling toepassen op de leden van het schaakgenootschap "Aspirine", wanneer ze in een toernooi gewikkeld zijn. Nooit zo'n toernooi bijgewoond?

Nou, doe het dan, want 't is hoogst vermakelijk. Eerst krijg je de feestrede van de voorzitter. Waarin alles hier op neerkomt, dat de leden het altijd zo goed met elkaar hebben kunnen vinden en er dan ook steeds de prettigste verstandhouding heerste, wat toegeschreven wordt aan "het feit", dat de kunst veredelt.

Dan gaan ze beginnen. De schaakklokjes worden opgewonden en in werking gesteld en geen paar minuten later zie je er twee tegenover elkaar zitten, de een met een gezicht of 't volle maan is en de ander met een ballon zo rood als een kroot, tot barstens toe geladen met vijandigheid. Aan het tweede tafeltje werkt de kunst zo veredelend op meneer *Kikker*, dat ie

meneer *Kwak* van louter waardering z'n rug toedraait en hij de kelner verzoekt hem te waarschuwen wanneer het zijn beurt is om te zetten.

Aan tafeltje 3 heeft meneer *de Kat* geen beter middel weten te vinden om z'n geringschatting voor zijn tegenstander *Verhaar* uit te drukken, dan zich neer te zetten: jas aan, hoed op en paraplu tussen de knieën. Een in scène gezette bluf! Want een opgestookte vriend komt luid vragen: "Zeg *de Kat*, ontdoe je je niet?" Waarop *de Kat* de bescheidenheid eert door nog luider te antwoorden dat 't niet nodig is omdat ie die *Verhaar* toch dadelijk kraakt.

Van deze kracht en onhebbelijkheid en arrogantie is de verstandhouding aan alle tafeltjes, uitgezonderd één.

Daar zitten er twee die dikke vrienden zijn omdat ze beiden hevig het land hebben aan meneer *Niemandsverdriet*, die hen er elf jaar geleden heeft uit gespeeld, Nou wreken ze zich.

Volgens afspraak maakt de één een reuzen blunder en geeft z'n partij gewonnen. Nou is de ander stukjes lekker fris om *Niemandsverdriet* – die een zware partij onder handen heeft – op te knappen. Zeg niet dat schakers niet zo zijn. Ze zijn wel zo. En in elke klasse tot het Wereldkampioenschap toe.

Zijn die er niet altijd 'n stuk of wat die uitschreeuwen dat zij eigenlijk Wereldkampioen zijn. Hij, die het metterdaad geworden is, is het natuurlijk allerminst. Degene, die van hem verloren heeft, *die* is het feitelijk.

Luister maar. Een partij schak wordt nooit verloren! Als geen van beide spelers 'n fout beging, kwam de partij nooit uit. Er kwam geen winnaar en geen verliezer. Een fout, een zwakke zet, dus 'n fout, brengt de nederlaag.

En nu beweert hij die de fout beging, dat hij tot dat moment een sterker positie had dan de ander, ergo, dat hij eigenlijk winnaar is. Maar we zijn er nog niet. Die fout moet ook nog eens in een reden verklaard worden. Want was er geen oorzaak, dan was ook de fout niet ontstaan. Die oorzaak nu is nooit en te nimmer een feil in de gedachtegang. Want in normale doen is die gedachtegang steeds en te immer verre superieur aan die van de “geachte” tegenstander. Die oorzaak komt dan ook van buiten af. De een z’n gedachten werden troebel door z’n eksterroog, de tweede had zijn haar laten knippen en had nou zo’n vreemd gevoel aan zich, nummer drie was uitgegleden over een (borrel-)schilletje en zat nou maar steeds te denken aan het ongeluk, dat hij had kunnen krijgen enz. enz.

Kortom zij waren steeds door oorzaken van buiten af uit conditie. Zeg niet, herhaal ik, dat het niet zo is. Want toen *Lasker* en *Tarrasch*, die elkaar jaar op jaar hevig uitdaagden, maar zeer zorgvuldig een ontmoeting vermeden, eindelijk de komedie dienden te staken en tegenover elkaar kwamen, toen

1° heeft *Lasker* eigenlijk verloren niettegenstaande hij gewonnen heeft, 2° stond de verliezende winnaar voor de fout oneindig veel sterker dan de winnende verliezer en

3° verklaarde de verliezende geen fouten maar toch fouten makende winnaar (dat is *Tarrasch* die sinds hij verloren heeft nog altijd ongeslagen Wereldkampioen is gebleven niettemin *Lasker* de titel heeft), dat zijn gedachtegang leed door het feit, dat zeelucht in de buurt was (historisch!) en dat de wind onder het spelen uit het zuid oosten woei.

En nu geldt voor de schakers: wat de groten doen, kunnen de kleinen niet laten.

Realiteit.... ik schei er uit.... je vindt het bij groten en kleinen, ook al zijn die groten en kleinen in het gewone dagelijkse leven prettige mensen van de beminnelijke daad, al zijn het ferme bollen en kordate karakters.

Zodra het schaakbord er staat worden het slachtoffers van de enorme fictie, dat een goede partij schaak voor je pleit. Dat ’n volslagen idioot ’n weergaloos beste schaker kan zijn is mogelijk nog niet bewezen. Maar de geschriften van *Dr. Tarrasch* zeggen me, dat dit bewijs zeker zal worden geleverd.

Schaken is iets prachtigs, zei ik hierboven. Maar de schakers zijn gevallen met de invoering van tijdsbepaling en klokje.

Ontleend aan een oude ‘Ware Jacob’, waaruit veel ook nu nog waarde heeft.

Eerste Erasmus rapidtoernooi

In het voorjaar (2011) opperden enkele bestuursleden van onze vereniging naast het Watertorentoernooi ook een Open Rapid toernooi te organiseren. Ervaring hiermee ontbrak, maar een eerste keer is een eerste keer dus tevens een ervaringsfeit, Het viel in de overvolle agenda van regionale toernooien niet mee een datum voor ons toernooi te reserveren en uiteindelijk bleek slechts 1 datum beschikbaar, die niet de belangen van andere verenigingen zou doorkruisen. Het werd dan ook zaterdag, 16 oktober, midden in de herfstvakantie... Afgewacht moest dus worden hoeveel bezoekers juist die dag konden worden verwacht.

De ervaring met inschrijving opgedaan in het Watertorentoernooi werd in dit toernooi enigszins bevestigd, namelijk dat onder de eigen leden de animo nog moet groeien. 17 eigen leden (waaronder Jan

Melis aan de bar) werden in dit rapid toernooi gecompleteerd met 28 niet leden! Dat is dus de bezetting en die was al met al groter dan werd verwacht! Door omstandigheden moest ik (redacteur) verstek laten gaan, maar Leo Verhoeven heeft mijn taak keurig overgenomen en gezorgd voor en verslag dat hieronder integraal wordt overgenomen:

“Mede ter gelegenheid van de verhuizing van sv Erasmus naar Laurens Arcadia werd op zaterdag 16 oktober het eerste Erasmus rapidtoernooi gespeeld. De nieuwe zaal bleek hiervoor zeer geschikt. Het toernooi werd geleid door Cor van As, die hierbij werd gesteund door Jan Hoek van Dijke. De automatisering werkte vlekkeloos, zodat de nieuwe stand en de indeling voor de volgende ronde steeds snel beschikbaar was. Met dank aan Laurens Arcadia was de catering (soep en broodjes) prima in orde. Jan Melis stond de hele dag voor ons achter de bar. En Ab Scheel was zo vriendelijk om films en foto's te maken, die hun plaats op het internet hebben gevonden.

Tot zover de verzorging van het toernooi, waarna het aan de 44 deelnemers was e r verder iets moois van te maken. De onvermijdelijke fouten ten spijt is dat goed gelukt. Er is enthousiast gespeeld en de wedstrijdleader had geen enkel probleem. Het toernooi werd overtuigend gewonnen door Mark Timmermans, die 6½ uit 7 scoorde. Een knappe tweede plaats was er voor Willem Broekman, met 6 uit 7. De derde prijs werd gedeeld door Mathilde Congiu en Ciprian Padurariu, Roemeense studentes, die allebei 5½ uit 7 scoorden. Ik vond dit erg leuk, Zij spreken nog geen Nederlands en waren nog nooit in deze wijk van Rotterdam geweest. Best wel een

paar extra drempels, lijkt me en de gedeelde derde prijs is extra gegund.

Bij de spelers met een rating tussen 1600 en 1850 was Ruurd Ouwehand met 4½ uit 7 de winnaar. De andere prijzen werden gedeeld door Gerard Kastelein, Frits Steenberg en Paul Wilhelm, die elk 4 uit 7 haalden.

Bij de spelers met een rating tot 1600 werden de prijzen gedeeld door Tom de Ruiter, Wim Lagendijk en Dominique Taapken, die ook 4 uit 7 scoorden. Van deze 3 werd Tom als eerste naar voren gevraagd, omdat hij verreweg het meest boven zijn rating heeft gepresteerd”.

Een herinnering aan Richard Réti

Gerard Oskam was in het Nederlandse maar bovenal in het Rotterdamse schaakleven een begrip. Niet alleen was hij in lang vervlogen tijden een keer co-kampioen van Nederland, maar nog veel meer was hij bestuurder van NRSV in de grote jaren van die club, waarvan nu sv Erasmus als voortzetting de schaakwereld een beetje opvult. Vele grootmeesters uit die tijd logeerden bij hem thuis. Hij kon prachtige verhalen en anekdotes oprakelen en hierna staat er eentje.

Het gaat over het verhaal rond een eindspel in 1919(!) tussen WATS (zijn krantenschrijversnaam), in het gewone leven Schelfhout geheten, met de voorletters W.A.T., en Richard Réti. De authentieke lezing:

In een wedstrijd van NRSV had Réti met Zwart tegen Schelfhout de volgende stelling gekregen:

Zwart aan zet. Oskam vertelt:

We gingen naar huis, Réti en ik. Réti was ongenietbaar: met een pion minder tegen Schelfhout remise te maken zou hem geenszins: bij gelijke lopers behoort ik te winnen tegen Schelfhout als ik een pion minder heb! En of ik hem nu al troostte met “je hebt eigenlijk maar een halve pion minder”, dat hielp niet. We wandelden de Kruisstraat af, en bij de kerk gekomen, riep Réti: “Ich hab’s gefunden, ich gewinne die Partie, ich hab das Tempo”. Dit tempo was net verloren toen we aan het driehoekje kwamen, bij de Mauritsweg, waarop Réti de theorie van de driehoek begon te ontwikkelen. Het tramhuisje bij de Binnenweg, waar we een half uurtje hebben gestaan, hoewel de laatste tram al lang weg was – maar de rails liggen er nog, zei Réti – bracht redding: het tempo was teruggevonden, en Richard zou zijn partij winnen. Die nul gun ik Schelfhout echt, dacht ik.

Thuis gekomen, zei Réti vriendelijk: je begrijpt niets van het eindspel, het is glad remise.

Réti gaat slapen; hij slaapt vlak boven mij. De volgende morgen 7 uur wordt er aan mijn venster getikt. Zeker een kraai, denk ik. ’t Was de Hongaarse adelaar zelf, die uit zijn raam een stukje potlood, zo’n Rétiaans afgeknabbeld potloodje, aan een touwtje had neergelaten, en nu behendig

dat potloodje tegen mijn venster deed tikken. Om het potloodje zat een briefje met de volgende tekst:

Lieber Herr Oskam,

Ich wünsche Ihnen guten Morgen. Ich teile Ihnen mit dasz ich mein Endspiel gewinne. Hoe won hij nu de partij? Als volgt:

80...., Lc1-d2

Nu dreigt Le1+, gevolgd door Kh5 en Zwart verovert de beide witte pionnen: Wit moet dus spelen:

81. Kg3-f2, f5-f4!

Door het opspelen van de pion kan Zwart de witte koningsvleugelpionnen misschien veroveren, maar hij verliest dan zijn f-pion. Het verassende is nu, dat Zwart niettemin wint.

83. Kf2-e2, Ld2-c1 83. Ke2-f2, Kg6-f5

84. Kf2-f3

Met 84. Kg2 duurt het één zet langer, daar Wit dan een tempo wint, dat de zwarte loper straks door een tempozet op de diagonaal a3-f8 moet terugwinnen.

84...., Lc1-a3 85. g5-g6?

Veel beter kon Wit zich verdedigen met h5!. Zwart mag niet slaan op g5 wegens h6, Kxh6, Kxf4 en de witte koning verovert de zwarte pionnen. Na 85. h5 zou Zwart echter 85...., Lc1 kunnen spelen. Op 86. h6 volgt dan Kg6 87. Kg4, f3! 88. Kxf3, Lxg5 en Zwart heeft de koningsvleugelpionnen opgeruimd zonder dat de witte koning kan binnendringen. Maar na 86. g6! is misschien geen winstvoortzetting te vinden 86...., Kf6 7. Kg4, f3 88. Kxf3, Lh6 89. Kg4 verschilt met de gespeelde partij een gewichtig tempo. En 85...., Lf8 helpt niet wegens 86. h6!, Kxg5 87. h7, Lg7 88. Lb2 en zodra Zwart pion h7 verovert loopt de witte koning via e6 het spel binnen. Na 85. g6 gaat de partij verloren en dat is ook een studie op zichzelf.

85...., La3-f8 86. La1-b2, Lf8-h6 87. h4-

h5, Kf5-g5 88. Lb2-a1, Kg5xh5 89. g6-g7, Lh6xg7 90. Kf3xf4, Kh5-g6 91. La1-b2, Kg6-f6 92. Lb2-a1, Lg7-h6+ 93. Kf4-g4, Lh6-c1 95. Kg4-h4

Wit moet de zwarte koning onmiddellijk achterna, als deze naar a3 gaat om met Lb2 de winst te forceren; want de witte koning kan niet op d1 de loper van c1 afhouden wegens tempodwang. Alles klopt nu op een tempo nauwkeurig; nog een kleine finesse tot slot:

94..., Kf6-e7! 95. Kh4-g4, Ke7-e6! 96. Kg4-h4, Ke6-d6 97. Kh4-g4, Kd6-c6 98. Kg4-f5, Kc6-b5 99. Kf5-e6, Kb5-a4 100. Ke6xd5, Ka4-a3 en Wint.

De analyses waren van H. Weenink.

Nog meer verliezen.

26 oktober 2009 ontvingen we het bericht dat ons lid **Herman Jan Bosbaan** die dag was overleden. Herman, bijna 65 jaar oud, leed aan een ongeneeslijke ziekte, maar de trieste mededeling verraste ons toch zeer. Nog kort tevoren had hij gedacht weer aan ons verenigingsleven te kunnen deelnemen, maar zijn positieve verwachting kon helaas niet worden ingelost. Herman was een graag gezien en gewaardeerd lid.

Een aantal van onze leden heeft op 2 november Herman begeleid op zijn laatste gang naar Hofwijk, We zullen Herman in ons midden missen.

22 januari 2011 overleed in de leeftijd van 84 jaar

Johannes Abendroth

-Joop-

Joop was vele jaren een zeer gewaardeerd lid van NRSG Wilhelm Steinitz en aansluitend van Erasmus. Woonachtig in Schiedam, vervulde hij bij "Steinitz" in die jaren vele bestuursfuncties. Na het

overlijden van zijn vrouw Chelly en het ondergaan van enkele operaties, waardoor zijn mobiliteit sterk verminderde, heeft hij enige jaren geleden besloten zijn lidmaatschap te moeten beëindigen.

Op 30 augustus, ook in 2011, overleed geheel onverwacht op 69 jarige leeftijd

Johannes Petrus de Graaf

Jan de Graaf was tot voor enkele jaren lid van Erasmus en daarvoor vele jaren van Schiebroek/Westen Regina.

Hij vervulde bij onze thuis spelende teams, maar daarnaast ook bij wedstrijden op nationaal niveau, de rol van arbiter, Hij deed dat op een hem zo kenmerkende wijze. Ook speelde hij jarenlang een zeer prominente rol bij de jeugdopleiding van Schiebroek.

Wij zijn hem voor zijn grote inzet veel dank verschuldigd.

Bestuurswisselingen

Erasmus kent maar weinig wisselingen in de bezetting van het bestuur. Bij de oprichting werd Reinier Hoogeveen het voorzitterschap toegedacht. Hij vervulde die taak een jaar. Hij werd opgevolgd door Ron Ansem. En deze meende na diverse jaren bestuursfuncties bij zowel "Steinitz" als bij Erasmus te hebben bekleed, het stokje, in dit geval de voorzittershamer, maar eens te moeten overgeven. Dat gebeurde bij de seizoensstart 2011-2012. De nieuwe hamerbezitter is Frank van Zutphen, uit de "Steinitz" tijd ook al geen onbekende in het bestuur. Hij zal in de volgende periode trachten de vaart er in te houden en waar mogelijk een versnelling nastreven. Recent feit: de nieuwe site van Erasmus!

De zo belangrijke positie van intern begeleider van de activiteiten, is op gelijke

datum verlaten door Cor van As. Hij is opgevolgd door Jaap van Meerkerk, die hiervoor zijn jeugdactiviteiten overdroeg aan Joram Simons. En die laatste liet er ook al geen gras over groeien. Eerst ging hij aan de slag op een lagere school in Hillegersberg om daar het grut de eerste beginselen van het edele spel bij te brengen en vervolgens is het er dan toch van gekomen dat er onder zijn leiding weer een jeugdafdeling onder de vleugels van Erasmus meevliegt naar lokkende verten. Leergierig, enthousiast en gezellig werken de jongelui aan de hand van de stappenmethode van Brunia en Van Wijgerden. Hoewel er verschillen in niveau zitten tussen de huidige pupillen hebben ze allen een zekere aanleg en gaan zij snel door de oefenstof heen.

De ambitie is om de groep bij elkaar te houden en daarnaast op scholen en activiteiten in de deelgemeentes onze schaakvereniging verder te promoten.

Het doek valt voor het eerste

In deze terugblik rest de vaststelling dat onze vereniging na de verwachtingsvolle start in 2005 successen, maar ook tegenvallers heeft gescoord. Het eerste team, gestart in de Promotieklasse, wist al spoedig de KNSB status te verwerven, maar moest na enkele jaren goed mee doen toch de terugstap doen naar de RSB. Nu is ook die plaats in de Promotieklasse niet meer gehandhaafd na de beslissende nederlaag van ons team tegen S.O. Rotterdam 3 in de voorlaatste ronde. Een gelijkspel had ons onbereikbaar gemaakt voor de medekandidaten voor de onderste plaatsen. Op dus naar revanche in het volgende seizoen!

Successen waren er ook in dit afsluitende

jaar! In de RSB beker werd voor het eerst de finale bereikt! Helaas verloren!

En het vierde team prolongeerde het ook al vorig seizoen veroverde kampioenschap in de Viertallencompetitie! Dus besluit ik de terugblik op 7 jaren redacteurschap van Erasmus met deze vrolijke noot!